

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un um. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să înapo-
iază.

Iarăși jandarmii...

Acum câteva luni ziarul nostru a denunțat niște atrocități jandarmerești din Câmpeni, unde acești păzitori ai ideii de stat s'au năpustit într-o zi de Duminecă asupra fetelor și flăcăilor încinși cu brături tricolore, rupându-le hainele și bruscându-i într'un mod ticălos.

Câteva săptămâni în urmă, prefectul comitatului Arad, d. Urbán Iván. l-a chemat pe redactorul nostru șef în oficiul său și i-a spus următoarele:

— „Ați publicat într'un număr al „Tribunei” că jandarmii ar fi săvârșit atrocități în Câmpeni, smulgând așa numitul tricolor românesc de pe podoabele fetelor și a flăcăilor. Vă aduc la cunoștință că d. ministru-președinte, a ordonat să se ancheteze cazul și a constatat că *relațiile D-voastră erau adevărate*. Sunt autorizat de d. ministru-președinte, să vă comunic, că jandarmii vor fi aspru pedepsiți și că a dat un sever „ordin confidențial” tuturor posturilor de jandarmi, oprindu-i dela asemenea acte pe viitor.”

D. prefect i-a arătat redactorului nostru și scrisoarea „confidențială” prin care d. Khuen-Héderváry, îl ruga să comunice acestea „Tribunei”.

Cetitorii noștri își aduc desigur aminte de acest caz. Inregistrându-l, am spus atunci, că dacă d. ministru are într'adevăr de gând să pună capăt goanei nebune ce s'a deslănțuit împotriva culorilor noastre istorice, trebuie să o facă pe față și în mod

sincer, publicînd în „Monitorul oficial” ordinul acesta, ca să fie luat la cunoștință de toți cei pe cari îi interesează. Sau dacă nu vrea să o facă aceasta, n'are decât să răspundă la una din multele interpelări ce i-s'au adresat de către deputații noștri în vremea scurtă de când a ajuns la cârma țării și să declare în parlament ceea ce a spus în „ordinul confidențial”: *Tricolorul românesc face parte din portul poporului românesc și am dat ordin sever ca pe viitor să nu mai fie batjocorit.*”

Câtă dreptate aveam atunci să spunem aceasta! Iată nu au trecut decât câteva săptămâni și scrupurile noastre s'au adevărit. Cetitorii noștri află la altă parte a ziarului nostru, un nou caz, de asemenea atrocități jandarmerești, extraordinar de revoltător, întâmplat în Aiud. Flăcăi maltratați și bătuti, fete batjocorite, despoiate de hainele de pe ele, alungate cu sîinii goi pe uliți, și-ar veni par'că să nu crezi dacă nu ai cunoaște firea specific de sălbatică și neomenească a acestor stilpi ai statului unguresc. Cu drept cuvânt exclamă corespondentul nostru: ne face tristă impresie că suntem în o țară mai barbară decât Rusia enutei și a cazacilor.

Și acum, cum rămânem cu „ordinul confidențial”? Vorba e, că birourile de presă ale guvernului unguresc au trimbitat în lumea întreagă, liberala măsură a guvernului Khuen-Héderváry, *care pacifică pe români*. Depeșe chilometrice au înregistrat dovada palpitanță despre îmbunătățirea situației politice a Românilor, în presa din străinătate și

mai ales în cele din România. Căci doar aici se spusese, dela cel mai autorizat loc, că situația Românilor din Ungaria s'a îmbunătățit mult în vremea din urmă...

Iar adevărul?... Iată-l aci, în noul caz din Aiud, în toată realitatea lui brutală. Ce a fost toată povestea asta cu ordinul confidențial? Nimic altceva, decât una din actele de ipocrisie și falsitate, care caracterizează întreaga activitate a acestui guveru. O simplă manoperă, nerușinată și îndrăzneată, pentru a seduce opinia publică. „Ordinul” ori n'a fost dat, ori a fost dat chiar unul contrar, căci cum ar putea fi posibil, ca organele sale să se dedea la astfel de orori, încontra unui ordin precis?

Casul din Aiud este neapărat de o excepțională gravitate. El, și în ce privește sceneria, e un progres de volnicie și brutalitate. Onorabilii jandarmi s'au chiar întrecut pe sine. Vom vedea ce va zice d. Khuen, la această nouă ispravă, pentru noi însă acum e mai actuală și de mai mare importanță întrebarea ce se impune: *Cum să ne apărăm împotriva acestor atacuri la liniștea, siguranța și chiar viața noastră?* Toate plângerile noastre sunt nesocotite, toate protestele disconsiderate ori rezolvate în modul acestor ordine „confidențiale”, cine ne mai poate garanta, că azi aici, mâne dincolo agenții aceștia provocatori, nu vor repeta actele din Aiud? Și suntem oare datori, ca să tolerăm batjocorirea fetelor și flăcăilor noștri, de către acești zbiri netrebuici?

FOITA ZIARULUI „TRIBUNA”

Cătră rândunica.

Iată-l!... revărsînd din ochi-i
Caldă binecurîntare,
Peste piscurile-albastre
Trece mîndru, se ridică,
Aruncînd săgeți de aur
Peste codri, peste mare, —
Ce tresai înfiorată? —
Cîntă, dragă Rîndunică!

Pune 'n versu-și armonia
Șopotului de izvoare,
Ia din freumătul pădurei
Și din doina din potică.
Fă ca raiul peste tine,
Peste noi să se coboare,
Este cald și e lumină. —
Cîntă, dragă Rîndunică!

Cîntă!... Uită pasul vremei,
Care trece înainte,
Ingropînd alătea visuri
Câte frunze toamna pică,
Uită că din începuturi
Visul nostru drag ne minte,
Că ne-asteaptă 'n cale groapa, —
Cîntă, dragă Rîndunică!

Ni-s'a risipit pe pietri
Focul cald al tinereței,

Din comoara noastră scumpă
Nu ne-a mai rămas nimic.
Cum a ris de noi norocul. —
Dar, în ciuda lui și-a vieței,
Sub a soarelui privire,
Cîntă, dragă Rîndunică!

Umbre triste se coboară
Pe mornătul fără stele,
Dorurile noastre n'a fost
Inimă să le 'nțeleagă.
Unde-s visurile tale?
Unde-s visurile mele? —
In lumina dimineței
Cîntă, Rîndunică dragă!

I. U. Soricu.

Pe muntele Țarcu.

De Sever Secula.

II.

Bătrîn ca vremea, Retezatul își înalță virfurile număroase înfrățite cu văzduhul, răsfrîndu-și stîncile roșii în albăstria zării strebătute de raze aurii rupte din soare.

Mîndru ca veșnicia, de înălțimea sa și de trînicia poporului pe care din fașe l-a adăpostit, el trimite salut pe vînturi și pe raze tovarășilor din Banat. Și și-au jurat frăție de sânge, ca să țină paza ocrotitoare poporului român până la sfârșitul veacurilor....

Stăpînind depărtările, cu tăria de stîncă, ori

ce furtună năprasnică, îl face doar să-și scuture chieca albită de neană.

În vreme de vară, Țarcu îi trimite solie Retezatului, prin vulturii porniți pe drumul soarelui.

Între uriașii de stînci, înfrății cu Țarcu, sunt tovarășa sa Mănioasa, cu brazde și dungi adânci pe față, dovezi de zile grele... la curgerca de ploaie.

Virful lui Dragomir își trimite plîngerca duioasă contra Dochiei, pe valea Higeziului; dar virful Țătarul se îmbulzește, ca un străin hărtăgos în coastele vecinilor.

Virful Muronul s'a provăzut cu omăt pentru vremea de vară; găsind adăpost pentru ea sub bărbia sa stîngă.

Gugu ține straja Țarcului, iar Godeanu partea cea mai bună și-a ales-o: hotarul României.

La dreapta Godeanului e virful Tucile, care împreună cu Zana-mare și Zana-mică închid complexul uriașilor de stînci, cari stăpînesc înălțimea codrului „frate cu Românnul”.

Privelșteea din natură ridică mintea omească la recunoașterea artistului eternității.

Din înălțimea Vârvarilor ne întoarcem în groapa Bistrii. În această groapă își ia începutul, la o înălțime neobișnuită, izvorul Bistricioura. La locul izbucnirii din pământ ea se numește Fișcălăul Babii. Izvor cristalin, și rece, mai gustos decât nectarul pe care îl beau Zeii antici la ospețele lor cu frumoasele Eladei. Izvorul se prăvălește voinicește peste grămezi de piatră cam pe la mijlocul muntelui, și în grabă se aseunde în pământ... Apoi izvorește în urmă din plin jos și sburdalnic își ia drumul din groapa Bistrii (de

In procesul ucigașilor lui Achim, curtea cu juri s'a lăsat emoționată cu deosebire de împrejurarea, că partidul țărănesc al cărui cap era Achim, înstăpânise o așa teroare împotriva domnilor în Ciaba, încât toți au trebuit, pentru apărarea siguranței lor personale, să poarte revolvere. Argumentul a fost înțeles și apreciat: ucigașii au fost achitați. Dar bieții noștri țărani, sunt datori ci oare să rabde și să sufere în tăcere toate maltrătarile și schingiuirile acestor oameni sălbatici, ori au și ei dreptul acela firesc al legitimei apărări? Să ne gândim bine, ce mai poate ajuta aici, ministru-președinte al țării, da ordine, pe cari le nesocotesc jandarmii, a-totstăpâni în țara asta, ori nu le dă, ceea ce în rezultat este aceeași, ce ne mai rămâne, decât să proclamăm dreptul legitimei apărări și să umblăm fiecare, ca la Ciaba, cu revolverul în buzunar, în statul acesta de drept, cârmuit de guvernul domnului Khuen-Héderváry!

Adunare populară în Mehadia. Aderenții partidului național român din comuna Mehadia și din împrejurime sunt invitați la

Adunarea populară,

ce se va ține la Mehadia, Duminecă în 26 Iunie (9 Iulie) 1911, la 3 ore d. a. în piață.

Ordinea zilei:

1. Situația politică.
2. Votul universal.
3. Proiectele militare.
4. Proiect de moțiune.
5. Eventuale propuneri.

Mehadia, la 12/25 Iunie 1911.

Nicolae Crăciunescu, Iosif Dragulescu, Nicolae Gardac, Mihail Șandru, Atanasie Grecu, Potropea Meilă, George Csincheza, George Chiosa, Mihai Crașovan, Eftimie Csincheza, George Grecu, Costa Budean, Sandi Crăciunescu, Nicolae Achimescu, Nicolae Bocicar, Meilă Tepeșneag, Matei Grecu, Ioan Bidiviu, Nicolae Capușă, Petru Gondor, Enache Ionescu, Nicolae Mageriu, Crăciun Stingu, Anton Marșavela, Simeon Draghici, Iosif Șandru, Nistor Vadrariu, Nicolae Șandru, Pavel Ghimboasă, Ilie Juca, Ioan Jurescu, Marian Jurescu, Martin Gerescu, Globu-

unde pornește sub numele de *Bistra*) și se coboară tot mai jos, tot mai jos, până ajunge la larg, în satele *Poiana-Mărușii*, *Ohaba-Bistra* și se pierde în apa *Timișului*, cu care se pierde în Dunărea mareață...

In groapa Bistrii sunt mai multe stâne*) *Cracul Șteviu*, *Cracul Săcării*, *Groapa Bistrii de Jos*, *Groapa de sus*, sub *Fișcălăul Babii* și *Stâna de Custură*.

Ciobanii, cu cămăși unse și negre, sunt la fiecare stână câte doi; au câte doi câni și un măgaruș. Oile umblă grămadă; primejdia lor sunt lupii și urșii. Ciobanii știu să-i gonească, cu câni, cu chioțe, uneori și cu ciomagul.

In partea de sus a *groapei Bistrii* sunt pietri, petroaie și stânci, aruncate fără nici o ordine de capriciile geodesice. Intr'o parte sunt „*oboroacele*”, într'altă parte *pietrile dracilor*, într'altă oile *Babii*... O stâncă solitară, plecată, peste o coastă, e poreclită biserica dracului...

*) Stânele sunt făcute din piatră grămadită. Patru ziduri primitive nelipite — căci nu sunt congruente și potrivite pietrile, ca la zidurile ciclopice, ci împrejmuesc un loc pătrat. Acoperișele sunt din scânduri ori șindile, și-s țuguiate. Pe una din deschizături intră, pe alta se dă drumul oilor, la muls.

Altă mobilă nu este în stână, decât niște bărne pentru atârarea cașului.

Cașul se face astfel: Laptele se încălzește apoi se pune în el chiagul și se pune iarăși la foc. In urmă se pune în storcătoare, unde îl strânge de se face cașul și se osebește zărul. Zărul dacă se fierbe din nou se face urdă.

reu, Nicolae Todosić, Toplet, Ioan Balaci, Ni-goiața Tatuca, Ioan Târziu, David Tatuca, Nisor Bogian, Ilie Marescu, Meilă Hâp, Dimitrie Buzatu, Iacob Șerbescu, Ioan Nicoară, Mihail Costescu, Victor Ioan Popovici, Dr. Ioan Sârbu, Constantin Dure, Gheorghe Tătuca, Ioan Bogocvici, Iacob Stoichescu, Vasile Usonescu, Nicolae Vălean.

Adunarea dela Orăștie. Cetim în „Libertatea” din Orăștie:

„Dintre cei 8 vorbitori, 6 au avut o ținută plină de tact. Au știut că sunt în fața unei adunări de popor, unde micile patimi personale trebuiesc sufocate, — numai doi nu și-au putut înfrîna năcazul și unul a vorbit despre comitet ca despre fericita „caravană ce trece înainte”, iar pe cei ce arată oarecari păreri independente asupra celor ce ar fi să se mai facă de conducerea națională, i-a numit: *câni* cari latră! Cam cutezată asemănare! Iar al doilea s'a atins de un „poet” (o fi tot iubitul poet Goga!) cu vorbe semețe, ce de loc nu s'au făcut bine. Vom reveni asupra acestor păreri. Pentru azi ne mulțămim a aduce raport despre adunare și a scoate la iveală că aceste aluzii, la rău loc aplicate, *n'ou plăcut*”.

Alegere de vice-comite la Deva. Marți, 4 Iulie n., va avea loc congregația extraordinară a comitatului Hunedoara — pentru alegerea unui vice-comite.

Partidul guvernamental îl candidează pe protonotarul Csulay, iar opoziția kossuthistă pe pretorele dela Baia-de-Criș Farkas.

Românii au candidat pe dl Dr. Aurel Vlad, fost deputat al Orăștiei. Datoria tuturor membrilor români e să voteze cu acest candidat al partidului nostru național.

In ce privește membrii congregaționali justihistii, ungurimea din toate părțile le adresează apelul să nu sprijinească candidatura „trădătorului” Vlad, ci, dacă nu se pot hotărî să voteze cu Farkas, să nu voteze de loc.

Din cameră. In ședința de azi, Sâmbătă, s'a continuat discuția apropriației. Discuția a fost liniștită și fără deosebit interes.

La ședință au luat parte, de astădată, mai mulți deputați guvernamentali, deoarece în ședințele trecute opoziționiștii prin cererile lor de a se constata dacă deputații sunt în număr de a hotărî (se cere prezența a celor puțin 100 deputați) reușiseră să suspende ședința.

Bădiuul-Babii e un pietroi mare și alb ca laptele, în formă de ciubăr pentru bătut unt.

Legătura dintre *bădiuul* și *Fișcălăul-Babii* cu oile și vârful *Dragomir*, — se trece din gură în gură prin'o poveste.

„...A fost odată, ca niciodată, că de n'ar fi fost nu s'ar povesti, ci ca un purece ar plesni... Dar oia fost cu adevărat se văd bine urmele și așa nu putea să nu fi fost...”

Destul și bine că a fost odată o babă. Pe baba aceea o chema *Baba-Dochia*. Baba-Dochia avea un fecior, pe fecior îl chiea *Dragomir*.

Și i-a venit și lui *Dragomir* vremea de însurat. Și și-a ales *Dragomir* o mireasă, pe sprinceană. Și când au fost de s'au cununat, avu nora și soacră în casă. Și nici că se făcuse bine ziua și începe *Baba-Dochia* cu nora și pe dincoace și pe dincoala, și că asta și că haia și când nu-i mai dădu nimic în gând se repede la noră-sa:

— L'ascultă! Ia lăna asta neagră, s'o speli la vale și să mi-o aduci albă ca oaia.

Miriuța — c'asa o chema pe noră — plecă la părau. Pe drum îi ies în cale frățiorii ei și îi dau cele dintâi flori, *ghiociei*. Bageamă sosea primăvara! Și femeiușca le puse la ureche. Când să sosească acasă, Baba-soacra se răsti la ea:

— De unde ai florile?

— Frățiorii mei mi-le-au dat. Le-au găsit venind dela munte.

— Dela munte? Dela munte? — strigă baba. Și repede se îmbracă cu cele 12 cojoace și plecă cu oile, Baba 'n frunte, căpitan, după ea feciorul *Dragomir* în coadă.

— Hai *Dragomire!* — chieamă pe fecior —

Partidul guvernamental a luat dispoziții ca de luni începând la fiecare ședință să ia parte cel puțin 110 deputați guvernamentali.

Contele Khuen-Héderváry în Viena. Ministrul-președinte contele Khuen-Héderváry a plecat azi seară la Viena, unde în cursul zilei de mâine, Duminecă, va fi primit în audiență de către Maj. Sa.

Contele Khuen-Héderváry va avea cu acest prilej o întrevedere și cu noul ministru-președinte al Austriei, baronul Gautsch

„Preocupat de chestiuni mai importante...”

O delegație slovacă la ministru-președinte.

Zilele trecute, o delegație de membri ai partidului naționalist slovac, în frunte cu deputații slovaci *Juriga* și *Szkiciac* și fostul deputat *Milan Hodja*, s'a prezentat la ministru-președinte contele Khuen-Héderváry, pentru a-i înainta un memoriu în chestia înființării de școli medii în ținuturile locuite de Slovaci.

In memoriu nu se cerea nimic neobișnuit. Se stăruia numai pe lângă executarea unei legi, a legii de naționalitate din 1868, care impune guvernelor datoria de a înființa în ținuturile locuite de naționalități școli corespunzătoare, în cari elevii să-și poată primi în limba maternă educația „până unde începe studiul universitar.”

Delegații slovaci au cerut dela ministru-președinte numai executarea acestei legi, care de mai bine de patru decenii există — pe hârtie: să se înființeze școli medii, cu limbă de propunere slovacă, în ținuturile locuite de Slovaci. Iar, până ce va fi cu puțință înființarea lor, să se introducă în școlile medii și normale (pedagogii) din Slovacime limba slovacă ca obiect de studiu obligator.

Ministru-președinte a luat memoriul în primire, răspunzând delegaților că „actualmente guvernul și legislațiunea sunt preocupate de chestiuni mult mai impor-

să ducem oile și caprele la munte, c'a venit primăvara.

Baba merge înainte, să facă *pârtie*¹⁾ prin zăpadă, iar *Dragomir* merge după oi.

Încălzită de drum și ostenită, de rea ce era, baba lapadă *bădiuul*²⁾ în drum.

In focul mersului lapadă ici un cojoc, dincolo altul; încă unu' și iarăși unu' — și nu bagă de seamă, că se întetește gerul.

Fără cojoace fu cuprinsă de fiori de frig și se întoarse cu fața înspre *Dragomir*, care sta incremenit de frig cu țortoloși de ghiată la gură. Baba privindu-l în față se miră de el și-i zicea:

„Tie-ți vine-a fluiera

„Mie-mi vine a crăpa!”

Fluierul ce văzuse baba la gura lui *Dragomir* nu era fluier, ci sloi de ghiată.

Năpădită de ger *Baba-Dochia* înghețată pe loc cu oile tot. De-atunci a rămas piatra „*bădiuul-babii*” și izvorul „*Fișcălăul-Babii*”, pe cari le vezi...

Și 'ncălecai pe-o șca

Și v'o spusei așa”.

Pe 'nserat sosim la baracă, flămânzi și osteniți, abia ne-am putut ridica picioarele la trecerea anvoioasă peste muntele *Crunt*. La masă era s'adorm, cu gura plintă...

Dar la culcare nu m'a doborât pe dată somnul, căci unul dintre noi, vânător pasionat, a început să ne depene din poveștile pe cari fiecare vânător le spune drept pătanii și viejii proprii.

¹⁾ Potecă.

²⁾ Ciubăr.

tante, decât să poată promite rezolvirea apropiată a memoriului.”

Slovacii pot să aștepte un an doi, poate și mai mult, până se va rezolvi memoriul. Căci toate memoriile ce le prezintă popoarele nemaghiare pentru revendicarea drepturilor ce li-se cuvin — se rezolvă cu vremea: când cu procese de trădare de neam, când cu refuzuri categorice, și iarăși uneori prin tăcere adâncă. Nici când, însă, cu admiterea cererilor noastre îndreptățite.

Nu va surprinde, deci, pe nimeni această parte a răspunsului dat delegaților de către șeful guvernului. S'ar fi putut, însă, aștepta delegații ca ministrul-președinte — care, fără îndoială, cunoaște legea de naționalitate — să le adreseze măcar câteva cuvinte de mângâiere, spunându-le delegaților că recunoaște îndreptățirea cererii lor și va căuta să le satisfacă.

În răspunsul ministrului-președinte surprinde numai motivul pe care își întemeiază rezolvirea „mai apropiată” a memoriului: „legislația și guvernul actualmente sunt preocupate de chestiuni mult mai importante...”

De patru decenii de când s'a adus legea de naționalitate, guvernul și legislația, pe semne, au fost întotdeauna preocupate de alte chestiuni „mult mai importante” decât chestia educației popoarelor nemaghiare. Pe smne, fiindcă dela aducerea acestei legi în nenumărate rânduri am cerut cu toții respectarea și executarea ei: și Români, și Slovaci, și Sârbi...

Vor fi fost în tot cursul acestor patru decenii la ordinea zilei numai chestiuni „mai importante.” Căci în țara aceasta a noastră cele mai neînsemnate chestiuni cari privesc chiar și numai interesele particulare ale unor pături sociale ungurești sunt mult mai importante decât toate chestiunile mari ce privesc interesele vitale ale popoarelor nemaghiare. Pentru

acele guvernele și legislația întotdeauna găsesc timp, pentru aceste — niciodată.

Abia zilele trecute s'a terminat discuția proiectului de buget pentru anul 1912. Ce i-ar fi fost mai ușor guvernului ca din miloanele multe ale acestui buget să treacă câteva sute de mii și pe un compt special, pentru înființarea de școli medii în ținuturile locuite de popoare nemaghiare. Ar fi putut s'o facă și ar fi trebuit s'o facă, dacă ar fi avut măcar cea mai mică bunăvoință pentru durerile și necazurile noastre, a celor cari nu ne-am născut Unguri, dar trăim în această țară de când ne știm și contribuim la susținerea țării cu toate jertfele ce ni-se cer.

În ședința dela 27 Maiu a Camerei deputaților, deputatul Băii de Criș, dl Vasile Damian, luând cuvântul în discuția la bugetul ministerului de culte, a arătat cu date precise ce puțin poartă guvernul grijă de nevoile noastre culturale. D. Damian a atras atențiunea guvernului și asupra chestiunii gimnaziului român din Brad, care cu doi ani înainte a cerut un ajutor pentru complectarea gimnaziului fără ca cererea aceasta să fi avut parte de altă rezolvire decât — tăcerea adâncă.

Când e vorba de noi, întotdeauna sunt la ordinea zilei chestiuni „importante” cari preocupă toată atențiunea guvernului și a legislației.

Și se mai găsesc și între Români oameni cari declară că situația noastră s'a „îmbunătățit” mult și că guvernul are cea mai mare bunăvoință să lecuiască ranele cari ne dor.

Răspunsul ce l-a dat delegaților slovaci ministrul-președinte contele Khuen-Héderváry dovedește în mod clasic la ce avem să ne așteptăm și dela „bunăvoința” actualului guvern dirigeat, de după culise, de contele Tisza.

„Eram, ca acuma, culcați. Afară era vânt. Ușă era agățată cu o sforă, într'un cui. Ațipeam, când deodată tresar la deschiderea izbită a ușii. Un mărâit gros ne înghiață sângele în vine.

Intrase un urs... Se vede că rățacise...? Măria apropiindu-se de pat... Inima 'n mine și în tovarăși se făcuseră purece. Răsuflarea mi-am reținut-o; să nu simță ursul semnul de viață. Oaspele nostru se plimbă mărâind și mirosindu-ne când pe unul când pe altul la picioare. Eu eram cu picioarele goale; ursul par'că își pusese gând pe mine... Incepe a-mi linge talpele. Vă puteți închipui ce chin! Să mă stăpânesc, să rabd gâdălitura și să nu dau din picioare! Eram pestrecut de groază. Dar tot n'a ajuns ursul, să mă strângă în brațe. Strănută, de se cutremură coliba; îmi dă o palmă peste picioare și pleacă mărâind lăsând ușa deschisă, cum fac domnii și câinii"... Închidem ușa.

Doar n'o mai veni ș'acum vre-un urs?...

Dimineata ne-am sculat hărăburi.

— Haidem, să ne urcăm și pe al doilea vîrf al Țarcului, pe vîrf al Căleanului.

Acest vîrf are un întins șes în creștet, șes cu mușchiu mai minunat decât covoarele de Smirna și Persia. Când calci, par'că te adâncești într'o pernă de puf.

Din acest vîrf al Țarcului, pe o coastă cu brădet, pornește valea Șuncu. Valea Șuncu dă în Bistricioara, sub a cărei nume intră în Bistrița, care tîind prăpastia din laturea sudică a Căleanului, jos de tot iese în larg.

Ajunși în vîrf al Căleanului mă încerc să mă apropiu de marginea din care se precipită, drept

în jos o prăpastie. Aproape de abiz, încerc să-mi îndreptez privirea în jos...

Abia un colț prind cu ochii și... mă retrag...

Din înălțime ameteșc.

— Vezi, dac'ai fi englez, te-ai lega de mijloc cu o funie, ai lega-o de un pociump, aci sus, și ți-ai drumul până în fundul prăpăstiei.

— Maniacii întrec pe cei prevăzători...

Inafară de privesc minunată care variază după pozițiunea noastră, cu nuanțe de umbre și căderi de lumină de soare. Găsim pe Căleanu și alte podoabe speciale munților.

Deasupra noastră, la o înălțime unde e iluzorie bătaia de pușcă, se învîrtesc, cu aripile întinse și croncănesc trei vulturi.

Din vultur, vultur naștel...

Ne oprim, cu ochii spre cer și sorbim cu privirea solemnele mișcări cu aripile întinse, par'că nemișcate. Sborul e plin de demnitate mișcările celui mai mândru, mai puternic dintre paseri, — e simbolul înălțimii gândirii...

— Iată un al patrulea... Sunt cinci!

— Să-i apropiem cu binoclul!...

— E greu de prins câte unul, căci nu stau pe loc...

— Șase vulturi!...

— Au capul alb.

— Ce pline de gravitate sunt mișcările lor!

— Izbirea lor e ca un trăznet.

Nu putem urca al treilea vîrf, fiind acoperit parte cu bolovani, parte cu jneapăn răspândit pe pământ. Ne întorcem peste Bistricioara, trecând prin apă, și pe lângă stănele de jos. Ne coborim pe picioare; căci prea călărisem mult și

Scrisori din București.

Cei cari pleacă. — La răspânte. — Lumini și umbre. — De ce avem nevoie? — Un poet care ar trebui cunoscut.

București, 16 Iunie.

Își adună frumos notițele, caetele, peste care de atâtea ori au alergat ochii lui obosiți, murmură câteva cuvinte de mulțumire profesorilor, cari îl felicită pentru succes, — și pleacă. În urma lui aceiaș gălăgie, pe coridoare, aceleași discuții cari pasionează, pe cei ce mai au de lucru până să termine. Școala prin care a trecut, unde a simțit cum zi cu zi orizonturile minții lui se lărgesc, felul lui de judecată se schimbă, unde i-s'au lămurit atâtea gânduri și păreri asupra oamenilor și a faptelor lor, rămânea și ea, aceeași, ocrotitoare atâtor năzuinți, tănuitoare a atâtor planuri și gânduri frumoase. Și cel ce pleacă simte cum, acolo, pe băncile acelea, pe cari vor veni alții, între cele patru ziduri între cari s'au rostit adevăruri și îndemnuri nouă, rămâne ceva din sufletul lui, din căldura inimii lui tinere. Rămâne poezia, rămâne visul, căci de acum începe lupta cea mare și grea, lupta pentru viață, pentru pâine.

Am azistat la o convorbire între un elev, care pleca și profesorul său.

— Acum, când ai luat licența, ce-o să faci?

— Nu știu!...

O umbră de înduioșare cuprinsese par'că chipul profesorului. Vedeam în ochii lui părerea de rău ce o simte la auzul răspunsului elevului său poate prea puțin armat pentru viață.

— Muncă cinstită și stăruitoare și vei învinge!

Am privit lung în urma celui care pleca. Câte planuri nu și-o fi făcut la întoarcerea lui în universitate! De-o fi avut înclinări spre cercetările migăloase, ce va fi văzut în visul lui de tânăru fără de nici o experiență în viață, un mare savant, un deslegător al tainelor firei, un îndrumător pe o cale nouă al judecării omenești. În răspunsul lui am văzut însă că vedenia frumoasă a început să se întunece. Și par'că-mi pare rău. Înțeleg că entuziasmul lui nu mai este acelaș ca în trecut. Și mi pare rău. Mă gândesc în acelaș timp la atâtea gânduri cari mi-au luminat și mie odată sufletul. O mână rea, mâna nemilostivă a vieții, a venit și le-a acoperit unul câte unul cu vâlul de umbră al îndoalei. Și mi pare rău.

ne supărau picioarele tot în șea. Ajungem peste muntele Crunt la coliba noastră.

După o zi de odihnă și de baie de soare pe pajiștea virgină presărată cu afine roșii, — cunoaștem din înălțime frumusețile naturii.

Valea Murouiu, e o adâncitură de teren ca o pâlnie. Are cinci izvoare cristaline. Se adăpostesc în acest rai grupe de brădet așternute din loc în loc pe coastele plecate.

Murmurul de izvoare e întovărășit de fâșaiul brazilor.

Aerul e dulce și la adăpost de sbuciumul lumii...

Aci se adăpostesc trei stânci, ale căror popoare au plecat din munte.

Loc frumos, minunat e acesta: „Doamne cum ai putut lăsa atâtea mândrețe pe pământ!” a zis Bădea Gheorghe...

După o săptămână de viață la munte, pornim în lumea noastră de nevoi.

Luăm alt drum decât al ureșului. Mergem peste Muntele-Mic. Plecăm de dimineață.

După ce trecem peste întinsul creștet plug de pădure, al înălțimii muntelui Mic, ne adâncim în pădurea neîncercată încă de săcuri. Pădure de paltini bătrâni, fagi înalți și arțari cu frunza dințată.

Drumul prin pădurea neumblată, îl știe doar Bădea Gheorghe și cunoaște căderea vremii după soare. El ne poartă prin adâncimi și ureșuri fără poteci. Frunzele de pe jos fâșăie sub picioarele noastre. Mergând mai mult la vale, aruncăm

Dar de câte ori, văzând pe cineva la o răspânte, nu mi-am adus aminte de eroul din mitologia antică. Am căutat să-l urmăresc, să văd pe ce cale va apuca. Atâtea surprize mi-a fost dat să am! Foarte rar am văzut oameni cari au mers înainte, urmându-și în ciuda nehorocului, drumul convingerii ce aveau. Cei mai mulți de îndată ce s'au lovit de primele greutăți, au început a șovăi. Și ezitarea este primul pas spre calea apostaziei. Iar apostazia totdeauna și-au găsit un culcuș. Dar cât de mici, cât de josnici sunt față de puținii aleși cari nu clipească din ochi în fața nici unui judecător.

Un lucru rămâne cert: Nimica nu pervertește mai mult sufletul decât dorul de parvenire. Nimica nu înlănțuiește mai mult orice avânt, orice simț de demnitate. Merită numele de om acela care, din dorul de a se afișa în fața stăpânului său intelectual, jignește pe prietenul său? Și cu toate acestea exemplele de acest fel sunt atât de numeroase.

Privesc la cei cari pleacă de sub aripile ocratoare ale școalei. Unii știu ce vor face, mulți nu. Unii își au rostul lor de mai înainte. Alții se sbat în aceiaș nedumerire. Par'că-i văd pe mulți dintre aceștia, cum, cercând să străbată, vor fi nevoiți să cedeze și când vor vedea că pehlivanii huzuresc în bine, vor începe să renunțe la idealismul lor, sau vor rămâne pe dinafară ca „elemente inutile” produse de o generație de prisos.

Căci în societatea noastră se cere o constituție sufletească aparte. La noi, la acest neam românesc, aproape fără excepție se apreciază oamenii — cărămizi cari se pot plasa ori unde, se pot acimatiza și se pot ciopli după placul zidarului care deține puterea. Un temperament, un suflet mândru și conștient este considerat drept „fire anarhică”, de care societatea nu are nevoie. Cel puțin așa cred unii oblăduitori ai claselor noastre sociale. Consecvența e un păcat, apărarea adevărului e o crimă. Și când ai curajul de a spune și tu adevărul, așa cum îl crezi, te trezești că răsare în cutare colțisor de gazetă demodată și rămasă în puzderia ruginei, un bastard intelectual care-ți spune te miri ce ineptii. Aceasta, pentru că nu lingi mâna celui care biciuiește adevărul, pentru că rizi de prostia omenească, atunci când o vezi că-și dă aiere. De altfel prostul, dacă nu are și pretenții de salvator de neam, sau de îndrumător al sufletului unei generații, nu are nici un haz. N'a răgușit bietul patruped cu nume așa de

picioarele ca niște lucruri străine, dar de osteoneală ne dăm seama, că sunt ale noastre.

Rupți de oboseală, împlinind în puțină vreme un drum lung, ajungem la crucea din *Plaiul-mare*, la înălțime de 1166 m.

Aci poposim și ne înfruptăm. Plecăm apoi peste *buză Plaiului*, un drum greu și rău printr-o pădure frumoasă de mesteacăni.

Trecem peste râul *Sebeșel*. Ne urcăm pe cai. O luăm în urcuș la deal spre satul *Borlova*, care e peste înălțime dincolo, în vale. Drumu-i bun, dar urcă mereu și merge cu încunjur. Când prin tufe când prin gene de păduri. Întâlnim în drum o droaie de capre, cari sar în calea noastră; și nu cad în prăpastia de alături de drum.

La *Borlova* ajungem după amiazi obosiți. De acolo, după un popas și bună mâncare la un „tovarăș” „nou”, care e mare „patriot”³⁾ și inginer, luăm drumul cu căruța, peste satul *Rueni-Turnu*, unde este o ruină, *Turnul Ovid*, turn de pază turcesc; premenit la nume după tradiția descendenței noastre... Trecem *Buchiu*, spre *Caransebeș*.

Căruța nu mă mai scutură; iar în gând fredonez după ritmul mersului căruții, cântecul pe care l-am învățat dela învățătorul din *Vărciorova*:

Sus la munte ploaie ninge,
Jos la vale mândra plânge.
Tuțură-se frunza 'n tei:
Tuțu-ți mândră ochii tei.

grosolan, încercând s'o învețe pe priveghitoare cum trebuie să cânte.

*

Ce frumoasă e filozofia brahmanului lui Rükert. De ce nu s'o fi găsim nimenea să ne dea pe românește aceste frumoase învățături pentru viață, învățături cari ar avea poate un folos atât de mare pentru creșterea și formarea sufletului tinerei generații?

Nu uita că'n corpul fraged
Dumnezeu lăcașu'și are,
Deci curat păstrează-i templul
Și ferit de profanare.

Coborât-a jos Innaltul
Lumea cu-ai tăi ochi să vadă
Deci cu gând curat prinsoșul
Jertfei tale sfinte-I adă,

El e-acela care simte,
Vede și gândește 'n tine...

Oare stilistii noștri cunoscători ai limbei germane n'ar face bine să traducă asemenea lucruri, decât să împuieze lumea cu broșuri netrebnice cu menirea atât de detestabilă?

Correspondent.

Mari brutalități jandarmerești în Aiud.

Prigonirea tricolorului. — Un fecior de român e bătut până la sânge. — Canaliile jandarmilor. — De pe o țărancă jandarmii trag hainele, ea rămâne nudă, ziua, în ochii târgului.

Aiud, 30 Iunie 1911.

Furia asiatică cu care se năpustesc jandarmii, de un timp încoace, asupra pașnicilor români de pe valea Murășului, începând dela Aiud până la Belgrad, — ne umple ochii de lacrimi, sufletele de ură, și dreaptă răzbunare. Se părea într'un timp, că toată chestia cu purtarea tricolorului e finalizată, dar la noi, din strășnica poruncă a prefectului, autoritățile rânjesc tot mai sălbatic la tot ce avem noi mai sfânt, drag și ideal.

Și să nu uităm, că prefectul de azi, „Szász cel orb”, — că e orb de un ochi, tot prin voturile acelor români șade în fotoliul de prefect, pe cari el astăzi îi bate, îi palmuește prin bașibuzucii lui de jandarmi.

De câte ori nu ne-a dat dovadă omul acesta despre perfida-i ură neîmpăcată ce o are față de neamul nostru, și noi tot nu voim să-l ținem în minte! Cine nu știe, că căderea dlui Maniu la Vinț tot ochiul cel orb a pricinuit-o.

Dar ceea ce face prefectul acum, ne umple sufletele de îngrijorare, de o grozavă temere, că țaranul acesta acum atât de pașnic, într'o bună dimineață când se va umplea paharul barbariilor șovine, țaranul acesta nu va mai ști atunci de milă, nu va cunoaște lege și nici Dumnezeu, și atunci amar își va răzbuna, turbat va izbucni din el patimile ce clocoțesc de veacuri în sufletul lui. Atunci numai se va întrupa în mintea șovinilor din Aiud, fantoma lui Axente, despre care ei țin că a incendiat pe vremuri Aiudul, atunci, când țaranul acesta nu va mai putea suferi bătăi, palme, răni, azi în

veacul luminei, într'o țară cu pretenții de civilizație.

A devenit proverbială proasta virtute a răbdării la neamul nostru, dar ori cât ar fi el de nemernic, de impasibil, într'un moment suprem, își va ști face Dreptatea pe care i-o răpește, zbirii și călăii. Căci aveau ceea ce fac jandarmii din ordinul prefectului, la târguri mari și de săptămână în Aiud, Teiuș, Blaj și Alba-Iulia, — ne face trista impresie că suntem în o țară mai barbară decât Rusia cnutei și a cazacilor.

Iată de pildă Joia trecută, jandarmii ca niște fiară sălbatică au dat năvală asupra feciorașilor, cari purtau la cingătoare brâne naționale, pe mai mulți i-au palmuit, altora li-au spintecat cămășile fiindcă se împotrăviseră să dea cingătoare, fetelor li-au luat șirul de bani de pe piept cari erau înșirați pe fir tricolor, altora li-a tras cătrînța cu motive naționale, dar ceea ce au săvârșit cu o țărancă trece orice margine de cultură: jandarmii au dezbrăcat-o de pieptar, — era național, — de cătrînță și șurță, apoi i-au zmuțit năframa din cap, pe urmă, în harța cu jandarmii femeia și-a pierdut și iia, biata, țipa desperată și alerga ca nebună, nudă, cu sânii goi, printre mulțimea de bărbați și femei cari își frângeau mâinile; plângeau acoperindu-și umbra de național ce o aveau în cosiță, pe desagi, ori la brâu.

Bărbații au ridicat ciomegele, dar atunci jandarmul a pus în mâna celor dela cari au luat brânele următoarea hârtioară pe care o dau preaiubiților cititori ai acestui ziar, în copie, iat-o:

Meghagyás.

Felhivatik, hogy az Allam ellemi kihágási ügy tárgyalása végett f. évi június hó 28 napján délelőtt 9 órakor a nagyenyedi (rendőri büntető bíróságnál) Csortya Gergely mint terhelt a törvényes következmények terhe alatt jelenjék meg.

(Sigilul jandarmeriei) Kaszonyi, örsvezető.

Jandarmii bat pe Români până la sânge, îi palmuiesc, le cară cu pumnul în spate, pe urmă le îndesa în mână hârtioara de mai sus, va să zică Turcul te bate, Turcul te judecă.

După cât sunt informat de cătră un avocat român din Aiud, s'a intentat proces de agitație contra cel puțin 20 țărani, pe cari, — după spusa avocatului, — judecătoria îi va și aresta și îi va pedepsi cu amendă până la 50—100 cor.

Numai comentez noua fărădelege din Aiud, căci e de prisos, dar atrag atenția deputaților noștri să denunțe miserabilele brutalități în fața lumii întregi.

Correspondent.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universat, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrásy-tér Nr. 22. — Etajul I în fața palatului administrativ (comitatului)

³⁾ Ein jedes Land hat die Juden die es verdient.

Iubileul școlii de fete din Sibiu.

Sibiu, 1 Iulie 1911.

Școala de fete a „Asociațiunii” și-a serbat la 15 și 16 (28 și 29) a lunii curente jubileul de 25 de ani dela întemeiere. E un prilej destul de rar în viața noastră școlară, un jubileu de aceste și totodată și destul de însemnat încât să merite a fi înregistrat îndeosebi. Acesta mai ales în cazul de față, când avem a face cu una dintre cele mai însemnate școli românești, cu o școală care n'a dat numai neamului nostru din Transilvania și Ungaria un foarte mare număr de elemente prețioase, ci a adus neamului românesc de pretutindeni servicii pozitive. Căci școala Asociațiunii nu e o școală numai a noastră a Românilor din țara aceasta, ea e a tuturor Românilor.

Dintre cele vr'o 2000 de eleve câte a avut în cei 25 de ani, peste două sute au fost din România. Cu așa ceva nu se poate lăuda nici o școală românească.

De sigur că jertfele pe cari le-a adus „Asociațiunea” pentru întemeierea și susținerea școlii acesteia, n'au fost zădărnice. Dacă n'am fi avut această școală viața noastră națională și socială s'ar prezenta în multe privințe, altfel. Trebuie să recunoaștem că ea a adus foloase indiscutabile culturii românești peste tot. Trebuie însă să scoatem la iveală cu acest prilej sărbătoresc și acea parte a vieții școlare, în privința căreia mai e încă de făcut câte ceva.

S'a amintit de cătră directorul școlii, d. Dr. V. Bologa în istoricul înființării și al dezvoltării școlii, de mai multe ori „Institutul Elena Doamna” din București. Rețin acest moment, și îl aduc în legătură cu serbarea de Mercuri seara a școlii, serbare la care s'au cântat câteva piese la pian și s'au reprezentat două piese teatrale.

Intocmirea programului unei serbări jubilară nu e un lucru întâmplător. Un astfel de program e o oglindă a spiritului ce domnește în școală și a preocupărilor acesteia.

Programul serbării școlii Asociațiunii nu resistă unei critici mai severe. Dacă ar fi dat altă școală această serbare, să zicem d. e. Institutul Elena Doamna — elevele ar fi apărut înaintea publicului în costume naționale (costumul național e în acest institut, obligator și e unicul costum de sărbătoare!) și ar fi dat alte piese teatrale, cu mult mai potrivite, cu mult mai românești. În adevăr ambele piese reprezentate, sunt lipsite de orice valoare, atât pentru eleve cât și pentru public. Piesa „Urmările unei minciuni”, în care se vorbea mai mult franțuzește decât românește, nu e pentru referințele noastre. Morala ei e grozav de trasă de păr și nu se simte nicăiri cu adevărat. Tot astfel piesa „Artistele” care ori-cum ai lua-o, aruncă o lumină cam caraghioasă asupra pensionarelor, e mai curând potrivită pentru a deștepta gustul de strengării și de concepții cam vulgare, decât sentimente superioare, cari trebuie să o deosebească pe femeie. — Ce Dumnezeu, n'om fi noi atât de săraci încât pentru o serbare jubilară să nu se găsească o piesă bună, care să aibă o influență bună și asupra elevilor, și asupra publicului? De ce nu s'a ales d. e. „Sezătoarea” de D. G. Murgu, care bine reprezentată ar fi fost o splendoare? Cred că unei școli românești nu-i poate fi îngăduit sub nici un motiv a da elevilor ocupațiuni din cari lipsește cu desăvârșire

elementul românesc, cum au fost piesele din chestiune. Noi vrem să li-se dea viitoarelor mame române o creștere pronunțat națională, o creștere străbătută în toate privințele de sentimente gingașe și superioare. Toemai gingășia și naturalele sentimentelor îmi părea că lipsește din piesele aceste atât de meșteșugite, — cari mai curând strică gustul decât îl dreg — Câtă depărtare Doamne, între ce se poate găsi în piesele acestea și între adevărata artă cu care zugrăvește viața de internat de fete scriitoarea italiancă Matilda Serao, care sub acest raport, cred că ar trebui să fie cunoscută de conducătorii școlilor noastre de fete.

De altfel atât concertul de Miercuri seara, cât și serbarea de Joi a fost foarte bine cercetată. A venit multă lume din depărtări. Un mare număr de foste eleve, dintre cari una, dna Veturia Triteanu, și-a dat și concursul de concert, cântând admirabil, câteva cântece. D. director Dr. Vasile Bologa a cetit „Istoricul școlii” compus de d-șa, iar corul elevilor a cântat câteva cântări....

Corresp.

Despre iluzii.

De Aurel Bratu.

(Urmare).

Curcubeul ne dă iluzii cu forma și culoarea sa. În legendă această podoabă e brăul Maicei Domnului și se ivește după ploaie, mai ales dimineața și cătră seară, după răsăritul și înainte de apusul soarelui. Astfel înțelegem pentru ce în biblie e adus în legătură cu potopul, după care s'a arătat. El este datorit descompunerii razelor solare la trecerea lor prin picăturile de apă ce alcătuiesc norii.

Curcubeul se întinde pe bolta cerească sub forma unui arc de cerc, al cărui centru se află pe linia dusă prin soare și ochiul observatorului întors cu fața de cătră soare. Am crede că numai picurii așezați pe cele șapte fășii îndoite ca arcul sunt colorați și că picurii de pe o fășie cern prin sita lor o singură culoare. Așa vedem noi, însă nu este așa. În realitate prin ori care picur de apă ar trece raza soarelui, ea se descompune în mai multe culori; noi însă nu le putem vedea pe toate din acelaș loc. Despre aceasta ne putem încredința privind din mai multe părți un picur de rouă, atins de raza soarelui de dimineață.

Din norul unde se produce curcubeul ochiul nostru cupată raze colorate numai dela picuri înșiruiți într'un arc de cerc, și din picurii aceleiaș arc vede o singură culoare, având fiecare picur aceiaș poziție față de ochiul nostru și față de soare.

Dintr'un picur de pe un arc mai ridicat ochiul vede altă culoare decât din unul de mai jos (situat). Noi suntem deci de vină că nu le vedem pe toate, dar ele există.

Temperatura corpurilor adeseori produce iluzii. „În secolul al XVI-lea când termometrul dădu mijlocul de a găsi temperatura unui corp fără să-l atingem cu mâna, lumea fu foarte uimită, constatând că izvoarele sunt mai reci iarna decât vara, căci simțurile dovediseră totdeauna contrarul. Asta era o iluzie a cărei cauză o vom înțelege ușor cufundându-ne mâna dreaptă în apă rece și pe cea stângă în apă caldă și pe urmă pe amândouă în apă domoală, pe care desigur mâna stângă o va declara rece iar cea dreaptă caldă.

Cu privire la greutatea corpurilor ne înșelăm adeseori. În greutatea egală, un corp ni-se pare cu atât mai greu cu cât e mai mic ca volum. Experiența reușește cu siguranță.

Să dăm în mâna unui prietin o cutie de carton și o greutate de plumb, pe care le știm dinainte cu aceeaș greutate, și să punem întrebarea următoare: de câte ori e mai greu plumbul decât cutia de carton? Răspunsul obicinuit va fi:

De trei sau patru ori? Să nu ne încredem în mână, când va fi vorba să prețuim o greutate.

Depărtarea în spaț produce iluzii cu privire la mărimea lucrurilor, și direcția în care ele se află unele cu altele. Pomi dintr'o grădină din depărtare ni-se par unul ca și altul de mari. Și-nele dela tren ne dau iluzia-că se apropie din ce în ce una de alta, cu toate că în realitate sunt paralele.

Chiar și când e vorba să apreciem distanța la care se află un obiect dela noi, suntem seduși de multe ori.

Dacă între noi și obiect nu mai este altceva de văzut ne pare că e mai aproape, ca în cazul când mai sunt și alte obiecte. Cauza acestei iluzii este că în cazul din urmă privirea noastră vrând nevrând se împiedecă și de obiectele celalalte și astfel întârzierea aceasta produce iluzia unei depărtări mai mari. Din cauza asta munții, la cari ne putem uita fără piedecă, par a fi foarte aproape de noi.

Stelele par pironite în aceeaș depărtare pe bolta cerească, deși în realitate aceste depărtări sunt diferite.

Când e să ne dăm seama asupra duratei timpului încă avem multe iluzii:

„Ani tăi-se par ca clipe
Clipe dulci se par ca veacuri.”

Tot așa se explică și iluziile ce le avem cu privire la durata timpului. Un cias petrecut în așteptare îți pare o zi. Când petrecem bine și lucrăm, nu ne dăm seama de curgerea vremii și astfel ziua trece repede; dar când ziua a fost plină de fapte înșămnate, cu toate că ni-s'a părut scurtă, totuși când ne gândim seara la ce-am făcut dimineața, ni-se pare că a trecut mult.

„Anii se par ca clipe,
Clipe dulci se par ca veacuri

zice Eminescu.

Celuia care trăiește în lucrare, i-se pare traiul lung, pentru că privind înapoi peste anii săi află multe fapte însemnate asupra cărora i-se oprește amintirea, iar celee trăiește în nelucrare reprimindu-și viața vede o gol și astfel i-se pare că n'a trăit de loc.

Serul adevărat prin care viața se lungeste nu numai în iluzie ci și în realitate este fapta, fapta bună, care oțelește puterea și umple treoutul cu amintiri plăcute, asupra cărora totdeauna zăbovim cu drag....

Sunt numeroase și interesante și iluziile iradiației, ale contrastelor.

Un pătrat alb într'un cadru negru se vede mai mare ca un pătrat negru de mărime egală cu cel de mai înainte și așezat în cadru alb. Dăm cunoșc acest secret. Ele știu că în toaletă neagră par mai svelte, ca în toaletă albă, știu că mâinile în mănuși negre arată mai mici ca în mănuși albe. Cu toate acestea la bal se prezintă în mănuși albe, pentru că au mai multă încredere în mâni albe decât în mâni negre. Bag seama cele albe cuceresc mai ușor.

Fiind vorba de bal, la acesta ne întâlnim cu multe iluzii. În sala de bal, în acest cadru de lumină feerică și fețele celei mai anemice par rumenite.

Mai vine apoi moda cu iluziile ei provocate prin sulemeneli, parfumuri, toalete, călcăie înalte. — Numai biata pălărie, care de astădată e în garderobă, nu-și poate face chef.

Și dacă se întâmplă se mai fie și puțină dragoste la mijloc, iluziile sunt și mai mari și mai numeroase. Dragostea te face să vezi lumea aceasta mai frumoasă decât e:

Pe unde umblă dragostea
Incolțește pajiste.

Când guști un pahar de vin încă începe să se schimbe lumea, cu toate că ea rămâne aceeași. Iluziile cărora le dă naștere alcoolul sunt din seamă afară de numeroase.

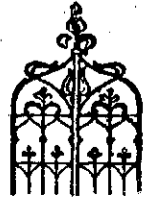
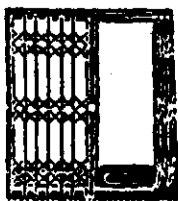
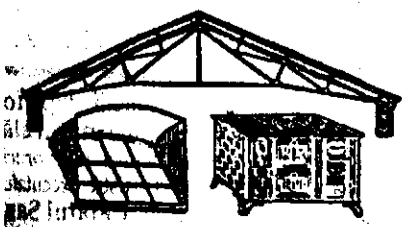
(Va urma).

Szántó Dezső Nagyvárad, Szt. János-u. 25.

lăcatusi pentru edificii.

Telefon 491. ————— Telefon 491.

Primul magazin industrial de rolete de lemn din
Oradea-Mare. — Atelier de ferărie. —

Din străinătate.

Situația în Albania. Incepe să bată iar vânt aspru de războiu din Albania. Pacea pe care o dorea toată lumea și care părea că se apropie, acum este amenințată din ce în ce mai mult. Nu numai atât. Telegramele venite din Balcani vorbesc și de un eventual războiu al Turciei cu Muntenegru. Cele mai nouă evenimente sunt de altfel următoarele. Înalta Poartă a Turciei este aplicată să dea cele mai bune condiții Albanezilor răsculați. Consiliul ministerial ținut mai în urmă de guvernul otoman a și hotărât ca acelor malisori, cari după profesiune poartă arme să le poată purta și mai departe, iar bisericile și casele cari au fost dărâmate în vremea revoluției, să fie zidite din nou pe chelfulia statului, de asemenea și familiile malisorilor morți în lupte să fie asigurate în existența lor, tot din partea statului. În ce privește serviciul militar, Poarta încă este hotărâtă să facă mari concesii, rezervând dreptul malisorilor de a servi în țara lor, iar întru cât se poate toți funcționarii administrativi din Albania vor fi siliți să învețe limba poporului.

Dar se crede că cu toate aceste concesii, Albanzii nu se vor mulțami. Ei sunt sprinjiniți și astăzi din partea Muntenegrului, care ia o poziție din ce în ce mai ostilă față de Turcia. Aceasta o dovedește și scrisoarea regelui Nichila către Sultan, în care cere pentru Albanezi o autonomie oare-care, căci într'un caz de războiu Turcia se poate afla față în față cu Muntenegru, Rusia și toate puterile balcanice. Astfel amenință Nichila, iar guvernul turcesc răspunde că dacă este provocat, nu se va da îndărăt nici dela acest războiu.

Se observă și aici mâna lungă a Rusiei, care caută demult ceva în țările balcanice frământate atât de mult.

Beduinii. Biata împărăție turcească se zguduie din toate încheieturile. Nu e destul că a ajuns într'o încurcătură fără sfârșit cu Albanzii, mai lipsia și rescoala beduinilor din Arabia.

Această răscoală care ține de mai multă vreme fără ca guvernul turcesc să o poată potoli, acum a ajuns la un grad de dezvoltare care cere o soluție energetică ce implică în sine cheltuieli grozave de bani și jertfire bogată de sânge.

După cum se telegrafiază din Jemen, beduinii revoluționari, favorizați de căldurile insuportabile, cari prin acele părți astăzi trec peste 520, devin din ce în ce mai agresivi, iar armata turcească de 30 mii de oameni, nu poate să răsbească cu ei. Mor soldații turci de sete și insolație și comandantul trupeiilor solicită prin zeci de telegrama noi regimente. Cei mai mulți soldați au denegat însă supunerea și nu vor să meargă la moartea sigură. Beduinii sunt cruzi peste măsură, o luptă dreaptă și decizătoare nu se poate da, fiindcă acești fii ai pustiuilor, răsar pe ici pe colo pe neașteptate, prind câțiva soldați, îi omoară în chinurile cele mai mari și dispar pe caii lor iuți ca vântul. S'ar cere cel puțin 100.000 de soldați, cu cari să se poată, în condiții mai favorabile decât astăzi, pacifica aceste deșerturi.

Se prevede deci că și aici Turcia va fi silită să primească o împăcare împreună cu multe pierderi morale și materiale.

Demisia guvernului sârbesc. Guvernul lui Pasici, în urma unui diferend ce s'a ivit între ministrul de comerț și ministrul de finanțe, și-a înaintat demisia regelui Petru.

Sobrania bulgărească. Deși la deschiderea camerei deputaților au fost scene atât de tumultuoase, guvernului bulgar i-a reușit să treacă prin Sobranie proiectul pentru schimbarea constituției.

Cronică din Paris.

(20—28 Iunie.)

Parisul în ploaie. — Aviațiuni pe furtună. — Soldați eroi. — Un episod amuzant. — Noul cabinet francez. — Manifestarea tinerimei din Paris împotriva insultelor nemestli. — Un român scandalagiu. — Cel doi tocilari. — Campanie în contra teatrului amoral. — Activitatea lui Edmond Rostand.

Din cercul livid al Parisului, cade de vre-o câteva zile încoace o tristeță rece și întunecată de toamnă. O ploaie capricioasă îngheață văzduhul umflând apele Senei, ce curge turbure și melancolică pe sub poduri. Din când în când o rază de soare străpunge norii, tremurându-și aurul peste oraș. Dar strălucirea ei se stinge numai decât și Parisul își reia înfățișarea-i sumbră de Noemvrie. — Pe vânt, pe ploie, se urmează circuitul european de aviațiune. De câtă îndrăzneală au dat dovadă în acest răstimp trufașii zburători, numai Dumnezeu știe. Ei încalică văzduhul pe furtuni cumplite, și înaintează, înaintează... Zilele trecute locotenentul Ludmann pleacă dela Donai la Reims în aeroplan, luând cu sine și pe soldatul artilerist Deville. Pe când aparatul spinteca valurile stropite de ploaie ale văzduhului, soldatul care ședea la spatele locotenentului său, îi strigă deodată acestuia, că lipsește un șurub la motor. Înțelegeți ce înseamnă aceasta — constatare făcută la șase sute de metri înălțime? Mașina nu mai funcționează și tăcerea ei e moartea. Locotenentul se întoarce, cercetează aparatul și exclamă: «Ei, o să se ducă el până la Reims!» Și-și vede de drum. Deci păcate, motorul horcăie din ce în ce mai tare și locotenentul caută un loc prielnic unde să se coboare. Clipă de groază!... În curând ei vor fi poate morți... Dar ce face în ast timp soldatul Deville? Iși scoate carnetul din buzunar și scrie liniștit: «Dacă murim, vina căderii a fost numai a noastră, căci am neglijat să cercetăm aparatul înainte de a sbură. Lipsește un șurub important dela motor. Aceasta spre a evita celorlalți aviatori o pildă de neglijență. Dumnezeu să fie Franța!» Și motorul horcăia, horcăia... Soldatul ceti locotenentului său cele scrise și locotenentul îl rugă să subscrie pentru el... Din fericire, în acele momente se ivi de desuptul lor un colț liniștit de câmpie, și ei se putură cobori fără accident. — Nu e așa că e sublimă purtarea acestor soldați?..

...Din fericire, alături de aceste cazuri grave în aviațiune, sunt și altele mai amuzante. Pe când zburau aproape de Liege, prin ploaie și furtună, un aviator francez se rătăci prin văzduh și nu-și mai putea găsi drumul. Deodată zărește jos pe pământ o stațiune de drum ne fier. Aviatorul se coboară până la cinci metri deasupra șinelor, citește numele stațiunii, și se înalță din nou. Șeful de gară era tocmai pe peron. La vederea acestei fantome căzută din văzduh, el rămâne stupid de uimire. Și a rămas așa, cu ochii și gura căscate la aviator, tot mișcând mașinal cu mâna steagul roșu pe care-l ținea. La vederea acestui chip meduzat, aviatorul a izbucnit într'un rîs zgometos. Și rîsul lui s'a pierdut în înălțimi, în vreme ce șeful de gară, rămase încrăcțit locului cu gura deschisă, și fâlfâind fără încetare nenorocitul de steag roșu pe care-l avea în mână.

...Formarea noului cabinet e în aceste clipe un fapt împlinit. Noul președinte al consulului este d. Caillaux, ex-ministrul de finanțe. D. Delcassé a rămas în minister; ministru de finanțe e vorba să fie iar ovreiu Klotz, care a deținut acest portofoliu în scurtul răstimp al cabinetului al doilea format de Aristide Briand. Se spune că d. Monis se arată cât se poate de mulțumit de căderea sa. care îi va permite să se odihnească după rănile primite cu prilejul nenorocitului accident de aeroplan de la Issy-les-Monlignaux. Cât despre pricina căderii lui, incidentul cu generalul Gavan n'a fost decât un pretext, dupăcum ați spus deja

în «Tribuna». Adevărata cauză e nemulțumirea pe care a stârnit-o la majoritatea deputaților la atitudinea lui Monis cu prilejul modificărilor aduse în legea electorală și mai ales, duplicitatea moale pe care a arătat-o în delimitarea provinciei Champagne.

...Foarte impunătoare a fost manifestarea monstră a tinerimei franceze, care a ținut să protesteze împotriva trivialităților debutate pe seama Franței de ziarul german «Strasburger Post». Incidentul a luat naștere dela afacerea studentului alsacian Munck, care, fiindcă a scris o broșură prin care îi îndeamnă pe studenții alsacieni să rămână la cultura strămoșească în pizma încercărilor nemțești de a le zădărnici limba și datinile strămoșești, a fost expulzat dela universitățile germane.

Cu acest prilej «Strasburger Post» a insultat cu multă trivialitate cultura franceză. Munck a sosit la Paris, unde tinerimea franceză i-a făcut o primire strălucită. În cartierul Latin a avut loc o vehementă adunare de protestare. Presa germană se arată foarte neliniștită de această pămășă redeșteptare a spiritului național francez. Această fază din viața sufletească a francezilor e cât se poate de simptomatică. V'am prevestit-o într'una din cronicile mele trecute. Fără îndoiială, că mi-se va da prilej să mai reviu asupra ei.

... Cine o fi pseudo studentul român Nicolae Giroveleann, care dupăcum scriu ziarele pariziene a fost arestat din pricina scandalurilor pe cari le-a provocat? Acest domn a bătut cu multă cruzime și lașitate pe o vânzătoare de tutun și pe fiica acesteia, domiciliată în Versailles; tot Giroveleannu a făcut un alt scandal într'un restaurant unde a mâncat fără să plătească. El a fost arestat. Asupra lui s'a găsit o colecție de cărți poștale obscene.

...Am întâlnit zilele trecute un biet tocilar, pe drumul ce duce dela Sevres la Ville l'Avray. Chipul lui patriarchal armoniza perfect, cu legenda tocilă pe care o împingea ca pe o roabă. Acest aparat vechiu și uzat din lemn putred pe alocuri, cu roata de gresie pe jumătate roasă, m'a făcut să mă gândesc la vechimea acestui fel de tocilari, cari din evul mediu cătreau satele și orașele Franței, ca niște melancolice fantome ale trecutului. Ei sunt legenda, blânda și istorica legendă. La Paris însă întâlnești la fiecă pas tocilari — moderni. Acest fii ai progresului duc cu ei înșiși duși de niște strălucite tocile—automobile cu motoare de benzină, și garnisite cu aramă scilpitoare. Nu știu de ce vederea acestora din urmă mă întristează, mă jignește parcă. Simt în ei, sau mai bine sânu ei niște dușmani ai trecutului patriarchal și bun. Și mă gândesc că ar fi tristă viața fără vestigiile vremii de demult, cari înfățișează pentru noi singura legătură cu cei cari au trăit, s'au bucurat și au suferit naintea noastră pe acest pământ misterios.

...De când s'a reprezentat la Paris, ummourea piesă a lui Maeterlinck, *Pasărea albastră*, din care «Tribuna» a publicat un fragment, criticii teatrali francezi au început o campanie demnă împotriva teatrului amoral, care a acaparat până acum din păcate scena franceză și al cărei reprezentant pare a fi mai ales ovreiu Bernstein. *Pasărea albastră* a lui Maeterlinck, a avut darul să redeștepte atenția spiritului francez asupra literaturii limpezi, profunde, odihnitoare, asupra literaturii optimiste fără pedantism și falsificări psihologice. Să ne așteptăm dar la o eflorescență de piese mai puțin sumbre și de un pesimism bolnav, ca cel din trecut. Și când limba franceză numără printre preoții ei oameni ca Maeterlinck și Rostand, putem să sperăm tot binele dela ei. Iarna asta se va reprezenta la teatrul Sarah Bernhardt traducerea din Faust de Goethe, făcută în versuri da autorul lui Chantecler. Va fi cel dintâiu Faust tradus în versuri franceze demne de geniul lui Goethe. Dar intîmii maestrului Rostand ne spun că poetul lucrează la o piesă care va fi, pare-se, capul său de operă. Edmond Rostand a scris un *Don Chișot* uluitor de frumusețe. Dar el nu dă voie să se facă zgomet în jurul acestei creațiuni. Ii e teamă că o prea mare reclamă să nu-i aducă neplăceri, dupăcum a fost cazul cu *Chantecler*. C. R. B.

DAJKOVITS E. Atelier de fotografii artistice, — — de primul rang. — ORADEA-MARE, Palatul Sas.

Fotografii și portrete, reproducții după fotografiile vechi și noul în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interiorul, acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Atelierul se află exclusiv numai în Palatul Sas.

Sărbătorirea dlui Iorga la Paris.

Paris, 28 Iunie.

Aseară, Marți, 27 Iunie, numele lui Neculae Iorga a răsunat cu multă dragoste și însuflețire în sălile strălucit luminate ale salonului Voltaire din piața Odeonului. Secția Ligei culturale a Românilor din Paris, a ținut să-și aducă prinosul de iubire și admirațiune, cu prilejul aniversării a patruzecia dela nașterea marelui savant, care este în acelaș timp și un mare apostol și un îndrumător spre bine. Pentru ca un om să inspire atât entuziasm, atâta dragoste în sufletele compatrioților săi de cari îl despart mii de kilometri, trebuie ca el să fie într'adevăr demn de omagiile ce i-se aduc. Numele lui răsuna pe toate buzele Românilor din Paris, ca o încântare. Cu toții îi exaltau meritele și înaltele-i virtuți. Mi-aduc aminte de un articol al dlui Iorga, de un frumos articol al d-sale asupra venerabilului moșneag Tolstoi. Ei bine, dragostea și admirația cu care-l incunjura istoricul român pe marele rus, nu au fost nici mai calde, nici mai sincere ca acelea cu cari Românii din Paris exaltau puternicul nume al lui Neculae Iorga.

În discursul ocazional rostit de d. C. Theodorescu, în poezia scrisă și citită de d. A. Moșoiu, în cântecele dlui Pătruț și ale d-soarei El. Drăgulinescu, în lecturile dlui Macri, izbucnirea însuflețirea pentru marele român pe care-l sărbătoreau. Ori cine ar fi asistat la festivalul de aseară din salonul Voltaire, ar fi înțeles și s'ar fi convins că a-l iubi pe Neculae Iorga, însemnează a-ți iubi țara, a iubi virtutea, a iubi frumosul, a-i iubi pe oameni. Căci d. Iorga, când predică iubirea de cei mici și de neam știe că acesta e singurul mijloc de a te obișnui să iubești omenirea întreagă. Cât sunt de deplâns acei cari, obișiți de o patimă obtuză — din fericire sunt puțini — n'au ochi să vadă frumosul și nici urechi să audă binele ce răsare din întreaga existență a apostolului dela Văleni.

A. C.

Biserica contra unității culturale?

— Articol din „Epoca” —

„Anul 1911” va rămânea în istoria clerului nostru ca un an de întristare publică.

O cădere mai mare e greu de închipuit.

Dar indignarea obștească față de grozăviile desfășurate în Sinod e dovadă, că răul nu mai poate fi îngăduințat o clipă măcar. Prisosul netrebniciei ne silește să corem cu toții o grabnică îndreptare.

Mulți se plâng însă, că alegerea capilor bisericii noastre e grea, fiindcă n'avem destui oameni pregătiți spre o menire atât de înaltă; și că îngrădirea celibatului ne face uneori să alegem, în loc să alegem.

Ni-se pare că în realitate îngrădirea nu e atât de riguroasă, pe cât ne închipuim. Invățatul mirean Fotie a fost trecut într-o săptămână prin toate gradele preoției și a ajuns patriarh al Constantinopolului!

O măsură nu se poate mai judicioasă.

Căci ce însemnează alegerea unui episcop sau mitropolit? Înseamnă dorința obștei creștinilor să aibă în fruntea lor sufletul cel mai distins al unei generații, spre a îngriji de povățuirea morală a norodului. Nu mai începe îndoiială, că vocațiunea morală cea mai înaltă ar trebui să se manifeste în fiecare țară și în fiecare epocă, tocmai în persoana capului bisericii.

Personalitatea însă, în morală, ca și în artă sau știință, e un dar al nașterii. Astfel unul vine în lume cu un suflet suav, care radiază peste toți cei dimprejur mireasma bunei cuviințe și-a jertfirii de sine; altul e brutalitatea moșică și artăgoasă care pentru ambiție și poftă materiale e gata să se coboare în noroiul tuturor păcatelor, ba nu se sfiște să întineze și pe alții cu necurătenia vieții sale.

Toate rugăciunile hirotoniei, tot fumul de tămâie și de smirnă, toate mirurile, toate odăjdile aurite și argintate, nu pot cobori o licărire din harul vocațiunii morale peste un om de rînd, pe care o rea alegere l-ar împinge în posturile de onoare ale bisericii unui stat.

De aci dorința unora de a reaminti contimporanilor noștri obiceiul creștinilor din cele din-tăi secole când la episcopat puteau ajunge și clericii însurați. De aci năzuința oamenilor culti și respectuoși față de biserică de a pune drepturile „personalității” mai pe sus de celibat, camilafcă, mătănii cu mărgele, lungimea părului, cingători și alte accesorii ale modei variabile după timp și loc.

*

Dar chiar lăsându-le pe toate cum sunt; e totuși o îngrădire care ni-se pare, că nu mai poate fitolerată, fără ca biserică să s epară, că e dușmană unității noastre culturale.

E rezerva, că pentru episcopat, să nu putem alege decât dintre clericii din regat!

Intru cât adevă, frații noștri din Bucovina, Basarabia, Transilvania și Ungaria, pe care împrejurările istorice i-a despărțit de noi, ar fi nevrednici să dea din sânul lor o mare personalitate, care să se impună întregului neam?

Genialul Antim n'a fost și nu e încă o pozoabă a literaturii noastre bisericesti, cu toate, că venise de peste hotar? Aromânul Șaguna n'a ajuns mitropolit al Românilor din Ardeal, „dă-tător de legi și datini” cu toată depărtarea originii sale macedonene? și Melhisedec, când a venit vremea cea de cumpănă, n'a trecut dela Ismail la Roman?

Ce ar fi însemnat oare ca astfel de bărbați să se împiedece în mersul vocațiunii lor de niște îngrădiri teritoriale?

Și ce înseamnă în acest moment piedica regională în alegerea clerului superior? Înseamnă, că dacă în cutare biserică din Cernăuți se poate auzi un talent orator bisericesc — cum și este — acela să rămână acolo, fiindcă la Ițeani e o pajură și un control de pașapoarte? Dacă în cutare dieceză a Ardealului sau Banatului e un cleric, care știe ce prețuește seninătatea studiilor științifice, știe ce preț are predica, știe ce mare lucru e grija până și de cele materiale ale păstorilor săi, acela să stea acolo, fiindcă e de... *dincolo*? Sau când din întristata Basarabie s'ar ivi un cleric cu sufletul nobilului Stroescu și ar simți, că a venit vremea de strămoare; că pravoslavnicul șef al bisericii rusești îl îmbie să mănânce rădăcini împreună cu Iacuții Siberiei, acolo să se ducă și acolo să rămâe, fiindcă între Moldova dinainte de 1812 și cea de după 1812 e un șir de paznici cari cer pașapoarte?

Se poate concepție mai puțin... bisricească și mai absurdă?

Facem o simplă ipoteză: să ai aci bunăoară un arhieru cu polițe protestate, un altul cu darul păharului sau al trîndăviei ori cu alte păcate, iar la graniță să oprești pe un cleric de merit, dintr'un ținut românesc, unde crucerul săracului ține biserică și școala, unde păstorul și păstorii se simt una în lupta pentru limbă și neam, — să-l oprești, pe acela chiar dacă ar fi un Șaguna — fiindcă n'are pașaport?

Nu cumva aceasta e mai mult decât o absurditate, e chiar o faptă anti-națională?

Academia română dela înființarea ei și-a împlinit în chip strălucit una din datoriile sale: ea e azi simbolul unității noastre culturale.

La cea din urmă sesiune au venit în sinul ei Bucoveneni împraștiați până spre Lemberg și Ardeleni reslățiți până în Viena.

Școala de asemenea și-a făcut datoria. Dela Gheorghe Lazăr până la bătrânul Laurian, profesorul de românește al Suveranului nostru, și până azi n'a fost dascăl pentru care pașaportul să fie

o osândă, o piedică de a intra în corpul didactic al României.

Armat iarăși nu s'a lăsat mai pe jos. Când generalul Doda s'a simțit atins, el a hotărât cum a voit în mândria lui de ostaș de român, dar știa că e destul să ia un bilet de drum până la Vârciorova, și-ar fi găsit acolo la ușa vagonului ofițerul, care să-l salute ca șef efectiv. Cu admirabilul ei simț de onoare și colegialitate, ofițerimea toată, de sus până jos, l-ar fi primit cu brațele deschise.

Și când armata, școala și academia, s'au purtat astfel, tocmai biserica, cea care trebuie să predice mirenilor iubirea și înfrățirea, ea să se arate mai pe jos în lupta pentru unitatea noastră culturală?

În timpuri de strămoare ca cele de azi, socotim că a venit vremea să deschidem ochii și în această direcție. Fiindcă în regat clocotesc patimile, să ne aruncăm ochii, unde cerul e mai senin. Clericii sunt datori față de conștiința lor de buni români, să nu rămână mai pe jos de Academie. Această înaltă instituție, când n'are le îndemână ce dorește, așteaptă, iar când alege, se uită mai întâiu peste tot — dela Pind până la Maramurăș, dela Suceava până în Blaj și dincolo de Blaj.

Să facă și biserica astfel. În fața unei biserici românești, de sine stătătoare, pier toate îngrădirile și toate micile deosebiri dispar.

Impotriva acestei păreri nu pot fi decât dușmanii culturii noastre, căci cultura românească nu poate fi concepută decât în cadrul unității în limbă, în obiceiuri și în credințe religioase.

S. O. V.

Invitare la abonament.

Stăm în fața unui nou semestru de abonament. Acum când o campanie detestabilă, nelială și ingrătă s'a pornit împotriva ziarului nostru, drept răsplată pentru nesfârșitele sale servicii aduse cauzei naționale, avem îndoită nevoie de sprijinul prietenilor și a cetitorilor noștri statornici și credincioși, cari nu s'au lăsat mistificați nici terorizați.

Li rugăm pe toți să grăbească cu reînnoirea abonamentelor, și să facă o propagandă în cercul lor, pentru câștigarea de noi abonați, pe restanțieri să-și achite datoriile lor, căci ziarul nostru este avizat acum la propriile sale puteri în lupta grea ce o duce pentru interesele naționale.

În față, loviți cu șeptesprezece procese de presă, dintre cari cel dintăiu se va desbata la 16 August în spate loviți de focul concentric al unei propagande organizate de calomni, minciuni și invective, nădejdea noastră se reazămă pe acea parte sănătoasă a publicului nostru care are independența sa de judecată, spiritul de discernemânt și devotament adânc, desinteresat și sincer pentru cauza națională.

Apelăm deci la ce e mai bun în societatea noastră, la acea parte a publicului nostru care poate crede în indemnurile cinstite ale unui ziar, în mărturisirile sale de credințe loiale și drepte, fiindcă cugetarea ei însaș este nestricată, loială, dreaptă și cinstită.

Abonamentul la „Tribuna” este:

pe un an	— — — —	28.— cor.
pe 1/2 an	— — — —	14.— cor.
pe 1/4 an	— — — —	7.— cor.
pe 1 lună	— — — —	2.40 cor.

În România:

pe un an	— — — —	40.— cor.
pe 1/2 an	— — — —	20.— cor.

Redacția și Administrația „Tribunei.”

Povestiri de femei.

Preotesele din Sătmăr.

— O scrisoare deschisă. —

Prea Onorate Domnule. În zilele trecute, am auzit dela un domn preot, că Dumnia-Voastră v'ați ocupat la un prinz episcopesc, cu noi preotesele române din Sătmăr, într'un mod puțin măgulitor pentru noi.

Mi-s'a spus, anume că, înaintea mai multor preoți de rang mai mare și mai mic, ați afirmat, că noi preotesele române sătmărene, ne purtăm dur și necuviincios față de popor; avem o manieră bruscă și arogantă față de poporeni. Dacă vine lelea Ileana sau badea Ioan la noi, suntem brutale cu ei, îi ținem pe ambit în frig și ploaie, în odaie nu-i lăsam de loc, zicând că „mroasă urit”. Ați zis mai departe, că atunci când e vorba de ceva stolă, noi preotesele, ne pitulim pe la uși și ascultăm târgul, apoi când nu ne convine târgul strigăm pe crepătura ușii: — „Griji că stola e mai mare!”

În urmă afirmații, că noi preotesele, știm mai bine paragrafi ca preoții și că ne servim de sfăt, și acest serviciu îl pretindem în așa măsură, încât bietul sfăt și noaptea trebuie să se culce pe pragul ușii noastre.

Să-mi dați voe d-le protopop, să vă răspund la acuzele grele, ce ne faci.

De când m'am născut tot în cerc preotese am trăit. Părinții mei, ba și moșii mei au fost tot preoți, după aceea măritându-mă tot după preot, a cărui părinți și moși iarăși au fost tot preoți, așa cred, că am putut avea ocaziune în abundență de a vedea traiul și maniera multor familii preotești față de poporeni, parte pe la rudeni, parte pe la amici și cunoșcuți. Îmi pot dar, cred, aroga dreptul de a cunoaște moravurile din casele noastre preotești.

Viața noastră, atât familiară, cât și socială, este în cea mai strinsă legătură cu viața poporului. Noi ni-am obicinuit dela leagăn a vedea pe lelea Ileana și badea Ion în jurul nostru, în odaia noastră, lângă leagănul nostru, eu mă știu, nu odată, purtată pe brațele nanei Marie, a lelei Ileana și a baciului Vasile sau Ion. Și să mă credeți, aceste amintiri, sunt suvenirii dulci pentru mine, căci știu bine, că acele brațe, m'au alintat cu marea dragoste și iubire, care a legat pe poporeni de părinții mei. — Nu, d-le protopop, cea preoteasă care este născută, crescută din casă preotească, nici când nu va desconsidera pe acei fii ai poporului, în a căror cerc au trăit.

Așadar, mai întâi, pot să declar cu suflet liniștit, în numele meu și al colegelor mele, că afirmațiunea Domniei Voastre, că noi nu lăsam pe nana Marie sau badea Ion în odaia noastră, nu este adevărată; eu cel puțin nu cunosc nici o preoteasă care să aibă astfel de manieră.

Afirmațiunea a doua, că noi ne pitulim pe la crepăturile ușilor și ascultăm târgul, iarăși este o... licență oratorică, care mulțămită lui Dumnezeu, e așa de departe de adevăr. Pe noi, părinții noștri, ni-au crescut, să fim iubitori, să fim darnici, să fim milostivi față de cei năcăjiți, să-i mângăiem, și să-i ajutăm în năcazuri, dar nici când nu ni-am învățat, să ne târguim în sarcina greutăților și a neajunsurilor bietului popor.

Ziceți că ne slujim cu sfătul. Da, în multe cazuri ne folosim de serviciul lui, dar, să mă credeți, nu tocmai de pomană... În orice caz, dela acest serviciu până la dormirea sfătului pe pragul ușii noastre, mai va, d-le protopop.

Sărmanii sfeți sătmăreni! Nici când nu le-ar fi trecut prin minte să se găsească și încă la o masă arhierască, un atât de zelos apărător al lor.

Acuza a patra, cea mai gravă, în ordinea în care li-ați spus preaenerate, că noi, sărmanele preotese, mai știm și ceva paragrafi ba uneori mai bine ca preoții — vorba domniei-voastre. A cunoaște paragrafi, a cunoaște legea, orânduielele, cred că și la o femeie, tot un merit e, neapărat însă nu pentru așa pune în practică aceste cunoștințe în modul arătat de d-voastră. Marea majoritate nici nu face asta, pe cât știu, iar a stabili din excepții păreri generale, este foarte greșit.

După cum între preot și preot este deosebire, unul e mai activ, mai conștiincios mai de caracter, mai iubitor de adevăr, altul mai egoist, lingușitor, nepăsător și clevețitor; tot așa și noi, preotesele, ne deosebim una de alta, în foarte multe, dacă nu într'un totul. Aceasta-i individual. Și e și chestie de educație. Una se pricepe mai bine la târguri, să vândă porci, pui, ouă ori site, din care și face singura preocupare uneori. Alta cunoaște, pe lângă ale gospodăriei obișnuite și oarecare paragrafi, cunoștințe natural însușite mai ales când au fost născute și crescute în case preotești.

Ceace nu împiedecă nici pe cele dintâi nici pe cele din urmă să fie la înălțimea chemării lor, ca soții de preot. Bune, miloase și credincioase, făcând din căminul lor familiar ceva vrednic de pildă, ca bună ordine și activitate neobosită. Și nu cred că o dreaptă judecată, poate scoate din rindul acesta, tocmai pe preotesele sătmărene, pe cari le cunosc așa de bine și între cari, tocmai dimpotrivă ași putea susține, că nu se poate găsi o majoritate de exemple triste”.

O reprezentantă a acestor preotese, eu nu am putut lăsa afirmațiile d-voastre inexacte și jignitoare pentru noi, fără răspuns. Eu nu vă tăgăduiesc bunele intenții, ați voit poate să aduceți în discuție importanta problemă a preoteselor în împlinirea misiunii apostolice a preoției, problemă care atât de mult este perdută din vedere. Nu cred însă că trebuia să o faceți în modul acesta jignitor și ceace e mai rău pentru d-voastră — neîntemeiat. Să nu credeți că e o susceptibilitate de femei numai la mijloc acest răspuns, nu, e mai ales o apărare a unei frumoase tradiții a familiilor preotești din Sătmăr, care ni-a rămas ca o scumpă moștenire, înainte de a fi o apărare a demității femeestii. Eu cred, că dacă ar fi chiar lucruri de îndreptat, ele se pot cu mult mai bine îndrepta, cultivând această scumpă tradiție și stimulând ambițiile decât zugrăvind o iconă atât de urită, care păcătuiește și prin faptul că nu e adevărată.

Fundează n'am avut un apărător acolo unde s'au rostit aceste cuvinte, mi-am luat libertatea, cu bunăvoința dlui Redactor, a apăra aici bunul nume al preoteselor sătmărene.

O preoteasă.

INFORMAȚII.

ARAD, 1 Iulie n. 1911.

— **Buletin metereologic.** Institutul metereologic anunță vreme caldă, întreruptă de furturi. Temperatura la amiază a fost de 28.1% Celsius.

— **Oaspeții din România.** Corespondentul din Sibiu ne scrie: Zilele acestea au fost la Sibiu și prin împrejurime peste optzeci de elevi ai Seminarului Nifon din București, vre-o douăzeci de elevi ai liceului Sf. Petru și Pavel din Ploiești și vre-o douăzeci de elevi ai liceului Carol din Craiova, sub conducerea unor profesori.

— **Nouă biserică gr. catol. românească în Arad.** Cititori noștri știu că în primăvara acestui an s'a început clădirea unei noi biserici gr-cat. române (cu mai multe clădiri de închiriat) pe locul vechei biserici din strada Deák Ferencz.

În cursul clădirii s'a constatat, însă că noua biserică, clădită pe locul ăst strîmt și încunjurată de case cu chiriași, nu va putea corăspunde menirii sale. În consecință, ll. Sa Vasile Hossu, episcopul Lugojului, a prezintat consiliului comunal al orașului Aradului o petiție în care, înșirînd motivele de sus, cere acordarea unui alt teren, mai potrivit, în piața Atila sau în colțul strădeilor eleky și Pöltenberg.

— **Inchiderea cărciumelor în comuna Sacoșul-unguresc.** Ni-se scrie din această frunțășă comună românească din Bănat, că comitetul comunal a luat hotărîrea, la propunerea dlui Nicolae Sffrococi, cu o mare majoritate să închidă cărciumele în Dumineci și în serbători.

Am dori mult să vedem așezându-se în comuna noastră și un negustor român, pe care l-am sprijini cu toții cu drag.

Sperăm că părintele nostru, care a dat destule dovezi despre înțelegerea misiunii sale frumoase, va stărui ca fiii comunei noastre să-și vadă realizată și o altă dorință: înființarea unei tovărășii. Sprijinul nostru îl va avea întotdeauna. — *De sub dealul Sacoșului.*

— **Meeting de ascensiune în București.** Miine, Duminecă, între orele 4-6 p. m., la aerodromul dela Chitila va avea loc un mare meeting de ascensiune.

Celebrul aeronaut căpitanul Thomick se va urca cu balonul «Columbia» la înălțimi colosale. Dela 800 metri înălțime căpitanul Thomick se va arunca în plin aer, și cu ajutorul unei umbrelor va ajunge la pământ.

— **Inginer român.** Dl Laurentiu Giurgiu originar din Hărăstăș (comitatul Turda-Arieș) în 21 Iunie a. c. a obținut diploma de inginer la Politehnica din Bpesta.

Felicitările noastre!

— **Colonizare de Austrieci în Argentina.** Din Buenos-Aires se anunță, că marele fabricant austriac, Artur Krupp a delegat o comisie, ca să cerceteze stările publice din Argentina, în scopul unei colonizări de 1200 familii austriace.

— **Decreșterea nașterii la Englezi** O revistă din Londra publică un interesant studiu statistic despre nașterile la Englezi, cari decresc pe an ce merge Arată că în 1878 nașterile au fost în Anglia la 1000 de oameni 36.30 iar în 1910 abia 24.80. Sistemul de un copil bântuie ca ori unde mai ales la clasele intelectuale. Decreșterea, după autor, o cauzează impozitele cele mari și scumpirea alimentelor. Articolul se termină cu constatarea, că neputându-se schimba în bine cele două cauze, se poate aștepta în viitor o decreștere ce va da mult de gândit cercurilor conducătoare.

— **Procesul lui Habár.** În urma descoperirii comisiunii pentru cenzurarea compturilor de stat, asupra cheltuielilor fără seamăn făcute de guvernul coaliției, avocatul ziaristului Habár, care scrisese o broșură împotriva acestui guvern și fusese condamnat, a cerut și el actele referitoare la contractele pentru cumpărarea cărbunilor, pentru ca să renouiască procesul.

— **Un vrăjitor în Lugoj.** Cetim în gazetele unguerești că în Lugoj, zilele trecute, ar fi umblat un individ îmbrăcat în haine de preot român, care înșela pe d'feriți țărani spunând că el are darul de a scoate pe diavolul din oameni. Mulți naivi au crezut pe acest vrăjitor care cetea din pascălie pe bani scumpi, dar tot nu reușea să alunge pe necuratul. La arătarea d-lui protopop Popovici, vrăjitorul a fost urmărit de poliție, până a-um însă fără succes.

— **Din băieș prim-ministru.** Andrew Fischer, actualul prim-ministru al statelor unite din Australia este poate singurul dintre miniștrii de astăzi cari are o origine din straturile de mai jos ale poporului. Andrew Fischer, originar din Scoția, este fiul unui băieș sărac, meșteșug pe care l-a purtat și el în prima tinerețe, până ce mânat de foame și greutate a emigrat în Australia. Aici și-a făcut o ambiție din organizarea muncitorilor, cari din treaptă în treaptă l-au ridicat până la înalta demnitate de prim-ministru.

— **Köpenickiadă.** Un caz umoristic s'a întâmplat alaltăieri în orașul francez Calais, care aduce cu celebrul caz dela Köpenick cu deosebirea că pungașul francez s'a folosit la întreprinderea sa și de aviatică. Ziarele franceze fac mare haz pe seama orașenilor din Calais și mai ales pe seama autorităților, căzul în cursa falsului aviator.

Un bărbat, îmbrăcat într'un costum de aviator, s'a prezentat la comandantul garnizoanei din Calais, căruia i-s'a recomandat aviatorul Legagneux. I-a spus că ia parte și dânsul la circuitul de aviațiune european, dar stricându-i-se aparatul a fost nevoit să aterizeze pe platoul dela Tourcoing. A trimis monteuri, cari probabil vor termina până 'n seară, când dânsul va zbura la Calais, de unde va lua direcția spre Dower. Vestea despre sosirea îndrăznețului aviator, s'a lătit cu mare iuțeală în întreg orașul. Comandantul a înștiințat momentan pe primar, dând totodată ordin, ca întreg regimentul de infanterie să iasă înaintea orașului, la locul unde va ateriza Legagneux la sosirea sa în Calais, ca să mențină ordinea, evitând astfel repetarea unei eventuale catastrofe à la Issy-les-moulineux. Chiar și prefectul de poliție a luat toate măsurile, ca să nu se întâmple ceva nenorocire. Un ziar a dat momentan o ediție specială, anunțând evenimentul sosirii aviatorului, ocupându-se la loc de frunte cu viața lui Legagneux, și cu succesele sale pe terenul aviatice. Consiliul comunal a hotărît, ca să dea un prânz de gală în onoarea aviatorului. Întreg orașul era în fierbere. La banchet a luat parte un public imens, tot ce are orașul mai de seamă între cetățeni. În fruntea mesei ședea pretinsul Legagneux, grav conștiu de meritele sale, avînd la dreapta pe primar, iar la stînga pe comandant. Gentil față de dame, le a câștigat îndată simpatia. La dessert însă, prietmul, începuse să se devină impacient, se mișca mereu pe scaun, făcea mutre speriate. Observându-l primarul și

comandantul, l au întrebata de cauza care îl neliniștea, asigurându-l că îi stau la dispoziție, de este necesar. Legagneux, făcându-se că caută prin buzunar, le spune foarte discret, că e neliniștit din cauza banilor, pe cari probabil i-a pierdut pe drum, și astfel se află într'o situație neplăcută având să plătească pe monteurii, inginer, și alte cheltuieli ale reparației. La această poveste a aviatorului primarul și-a trimis nevasta acasă ca să aducă bani, fie cât de mulți de oarece îi trebuie lui Legagneux. Banii au fost predați, și banchetul terminat. Aviatorul s'a despărțit de călători, spunându-le că pleacă la Tourcoing, ca să supravegheze lucrările, iar spre seară va sosi la Calais. Automobilul a fost întâmpinat preturdeni cu urale însufleșite. Intreagă populația se pe stradă discutând despre aviațiune, în așteptarea orei când va sosi Legagneux la Calais, luând-o cătră seară grupuri mari afară din oraș, unde era să se scoboare aviatorul. Timpul trecu și aeroplanul nu se mai zărea. Impaciența devenise tot mai mare și mulți se temeau de ve-o catastrofă a aviatorului. Se discuta, se argumenta și timpul trecea spre miez de noapte, când publicul începuse să se împrăștie. Au plecat și primarul, consiliul comunal și comandantul, rămânând numai soldații.

A doua zi dimineață primarul s'a interesat la Tourcoing de soarta lui Legagneux, și mare i a fost mirarea, când a aflat că nici urmă de aviator pe acolo. Totul se reduce la o pungă ie genială, a cărei reușită se datorește credințelor autorităților din Calais.

Cronica literară.

Pescarul și sufletul său. În bibliotecă Minervei, Nr. 103 a apărut această traducere din Oscar Wilde, făcută de poetul D. Anghel. Cine a citit frumoasele povești ale capriciosului englez, fără îndoială că va urmări până la sfârșit și această mică cârtică, în care prin traducerea măistră a D-lui Anghel, reapare spiritul plin de vigoare a autorului lui «Dorian Grey». E adevărat că găsim între poveștile lui Wilde și mai vrednice de tradus decât cea de față, bună oară admirabila poveste a piticului, care nu știm să fie recontată și cu atât, noi publicul românesc, în care cu greu poate să străbată arta subtilă alui Wilde, nenorocitul «preot al frumosului».

În partea a doua a broșurei publică și D-l C. Stere, un studiu asupra lui Wilde, acest Petroniu al veacului al XIX-lea, cum îl numește D-l Stere. Studiul acesta lămurește pe deplin personalitatea scriitorului cunoscut, care din înaltul celei mai mari glorie a căzut în întunecul temniței din Reading și dela iubita lui «arta pentru artă» a ajuns la renegarea întreg trecutului său literar prin «De profundis».

Cânteculele lui St. O. Iosff. Distinsul nostru poet publică în vremea din urmă prea puține versuri, dar ce publică sunt propriile lui alcătuiri, fără colaborarea nimănui. Acei cari, de când cu apariția lui A. Mirea pe orizontul nostru literar, îl cam perduseră din vedere, se vor bucura în orice caz acum, când își revăd poetul lor admirat așa după cum îl cunoscuseră în minunatele lui «Patriarhale» și «Credințe». Sincer, delicat și plin de simțire, D-l Iosff cântă ca puțini alții în literatura noastră de astăzi. Nu putem să nu transcriem aici unul din cele trei cântece pe cari le publică în Viața Românească:

In ochii tăi adânci, în care
Se'nchide tot albastru-mi cer
Eu nu știu cum se face, dar e
Atât tulburător mister,

Că stau uimit, când treci pe cale,
Prins de-un fior necunoscut,
Și urma pasurilor tale
Umil mă plec să-ți-o sărut

Și nu știu cine ești anume
Când mă privești întrebător:
Din îngeri rătăcită'n lume,
O soră vitrigă a lor?... *

Un poem inedit al lui C. Negruzzi. În Nr. 6 al «Convorbirilor literare» D-l Lovinescu publică un poem până acum necunoscut al lui Costache Negruzzi, autorul bătrân al nuvelei «Alexandru Lăpușeanu». Poemul este o traducere după «Memnon» al lui Voltaire și este o operă din tinerețā a lui Negruzzi. Scriitorul nostru era abia de 16 ani, când să îndeletnicea cu stihuirea și cerca să potrivească aceste versuri după o traducere grecească. Se'nțelege, că nu ne vom aștepta la nimic desăvârșit, ci vom privi toate sub raportul istoric literar, admirând cu toate aceste silințele frumoase ale talentatului nostru prozator. Iată cum se scria la noi versuri în 1823:

Nu știu ce va să zică, că Memnon au venit
Într'un așa fandasiu el au catandisit.
Ca mai mult decât toți înțelept să să facă
Și piste a faptei buni, margini el să triacă.

Nu prea sună voroava aceasta, dar te înduioșează durerile aceste prime ale facerii poeziei românești.

Doă studii nouă ale d-lui Xenopol. Distinsul nostru istoric dela Iași deși într'o vârstă destul de înaintată este încă în plină activitate. Afară de articolele de ziare pe cari am văzut că le publică și la noi, d-l Xenopol scrie cărți de istorie, ca de pildă «Istoria partidelor politice din România» o admirabilă carte asupra dezvoltării politice a României. Acum din nou ne trimite două broșuri cari cuprind studii de istorie, publicate în Viața Românească: Istoria și Geologia și Descălcarea Munteniei. Nu este de căderea noastră să facem o dare de seamă amănunțită asupra acestor studii interesante. Am citit însă cu un deosebit interes «Descălcarea Munteniei», un capitol din Istoria Românilor, prin care d-l Xenopol combate

teoria d-lui D. Onciul și Hașdeu asupra originii principatului Munteniei, susținându-și vechea dsale teorie acceptată în mare parte de istoricii noștri.

O nuntă domnească. În numărul 5 al Vieții Românești dela Iași, dl Ion Gramadă, publică un articol deosebit de interesant asupra căsătoriei fiicei lui Vasile Lupu, Maria, cu Ianuș Radziwill, principele Litvaniei. Cu o admirabilă bogăție de amănunțe descrie dl Gramadă întreagă sărbătoarea nunții care a ținut două săptămâni încheiate. Rând pe rând ne trec pe dinainte, cetind acest instructiv articol, toate obiceiurile acelei lumi românești îndepărtate, cu fasturile ei orientale, cu bogăția ei arătoasă și cu jovialitatea aceia simpatică care a plecat demult din mijlocul nostru.

Parcă îl vedem pe luminatul voevod al Moldovei cum «călărind pe un armăsar împodobit cu sarsamuri înțaurite și țintuite cu pietre scumpe» încunjurat de cei 12 mii de de ostași, ieșind întru întâmpinarea prințului Radziwill și simțim măreția acelei nunți domnest și-a cărei slujbă bisericască a fost oficiată de învățatul mitropolit al Chievului, Petru Moghilă. Iar domnița Maria, care a scris prințului Radziwil următoarea scrisoare:

«Praa strălucite și milostive Cneaz, mult iubitul meu Domn, Măria Sa jupănuș Catargi, întorcându-se din călătorie, mi-a dat răvașul Măriei Tale, prea iubitul meu Domn; primindu-l cu recunoștință, îi mulțumesc cu smerenie Măriei Tale că mi-ai dat prin răvașul acesta o dovadă că nu m'ai uitat și că ești cuprins de iubire cătră mine, care iubire s'a zămislit prin voința Celui Prea Înalt. Scriind îi făgăduiesc așisderea Măriei Tale, că voi fi prietna credincioasă a Măriei Tale, prea iubitul meu Domn; așteptând a-ceasfa, mă încredințez cu smerenie voinței Măriei Tale. A Măriei Tale, prea iubitul meu Domn, roabă pe viață; Maria, fiica Domnului Țării Moldovei.

Ne trece pe dinainte în toată smerenia ei și în toată curăția acelor cinstite vremi slavoslavnice.

Trebuie să mulțumim d-lui Gramadă pentru frumoasa formă literară în care a îmbrăcat acest fapt istoric.

Mișcare culturală și socială.

— Petreceri, concerte. —

12 Iulie n.

Tășad: Petrecere de vară în Tășad (Tășadfő, com. Bihor). Inceputul la orele 8 seara.

Aceiaș zi, adunarea generală a desp. Ceica al Asociațiunii.

23 Iulie n.

Lechința: Petrecerea de vară în pavilionul «Coroana» din Lechința. Inceputul la orele 7 seara.

Leon Tolstoi.

50

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Rostoff luă punga și deosebind piesele noi de cele vechi, începu să numere. Cum punea punga sub pernă, intră un tânăr ofițer, Telianin, care fusese îndepărtat dela gardă pentru un motiv necunoscut. Cu toate că partarea lui era destul de bună, nu-l iubea nimeni la regiment. Mai ales Rostoff nu putea învinge cu nici un chip antipatia pe care o simțea pentru dănsul.

— Ei bine, tinere călăreț, ești mulțumit de Gracik al meu? întrebă Telianin.

Gracik era un cal tânăr pe care Telianin îl vânduse lui Rostoff.

Noul venit nu privea niciodată pe cineva drept în față; ochii lui jucau dela un loc la altul.

— Da, calul e bun, răspuse Rostoff, cu toate că-l plătișe șapte sute de ruble și nu făcea decât jumătate atât. Dar cam schiopătează de piciorul stâng, de din-nainte.

— Nu e nimic, se vede că a crăpat potcoava. Am să-ți arăt cu ce cuie trebuie înțepenit fierul.

— Arată-mi, arată-mi.

— Nu e nici o taină în asta, și vei fi mulțumit.

— Merg să-l duc pe Gracik în curte, spuse Rostoff doar ca să se desbare de ofițer — și ieși din odaie.

În anticameră Demisoff îl zări pe Rostoff și arătând cu degetul în spre odaia unde se găsea ofițerul, se scutură cu o silă disprețuitoare.

— Oh! nu-mi place individul acela, spuse el fără să fie seamă de prezența sergentului major.

Rostoff scutură din umeri, ca și cum ar fi zis: „nici mie, dar ce să-i faci?” și după ce dete o poruncă, se întoarse iar în odaie.

Telianin ședea tot cum îl lăsase Rostoff; el își freca una de alta mâinile lui albe și mici. Eșiră apoi amândoi în curte și se apropiară de grajduri. După ce arată lui Rostoff felul cum se ținutiesc potcoavele, Telianin plecă. Când se întoarse Rostoff în odaie, găsi pregătite pe masă o sticlă de rachiu și un salam. Demisoff ședea și cina grăbit.

— Cine mai vine acolo? Trimite-l la dracu, n'am vreme, strigă el lui Lavrușka, care se apropie totuș de dănsul.

— Dar ăsta e sergentul major care vine să ia banii, doar i-ați spus să vie.

— Proastă afacere! făcu Demisoff; apoi întorcându-se cătră Rostoff. Câte piese mi-au mai rămas?

— Șapte noi și trei vechi...

— Ah! proastă afacere... Și tu ce stai coala ca o bucată de lemn?... Spune-i sergentului major să intre.

— Ascultă, Demisoff, am bani și te pot împrumuta, făcu Rostoff roșu foc.

— Nu-mi place să împrumut dela prieteni, nu-mi place.

— Ascultă, mă jignești...

— De ce? și Demisoff apropiindu-se de pat, să ia punga, rosti:

— Unde zici c'ai pus banii, Rostoff?

— Sub perna a doua.

Demisoff svârli pernele jos; punga nu se afla nicădea.

Seoaseră plapuma, o scuturară: nimic!

— Am pus banii aici, spuse Rostoff lui Lavrușka; unde sunt?

— Eu n'am intrat în odaie; banii trebuie să fie unde i-ați pus.

— Dar nu sunt aici.

— Dvoastră aveți obiceiul să aruncați lucrurile în neștire, și apoi nu le mai găsiți... Or fi prin buzunarul dvoastră, ia căutați-vă.

— Nu, mi-aduc bine aminte că am pus punga coala.

Lavrușka scotoci patul, căută peste tot prin odaie și negăsind nimic, zise:

— Dar nimeni n'a fost aici afară de dvoastră și de ofițerul acela!

— Și tu, neghina dracului, mișcă-te puțin, și găsește-mi punga; că dacă nu, pun să tragă cu nuțiana la toată lumea.

Rostoff ocolind privirea lui Demisoff, își încheiă vesta, încine sabia și-și puse chipiul.

Îți spun să regăsești punga, striga Demisoff înfăcându-l pe vîstavoii de umeri și lipindu-i de zid.

— Demisoff, lasă-l în pace, știu eu cine a luat banii, zise Rostoff și merse cătră ușă.

Demisoff se opri o clipă, cumpăni, înțelese aluzia și-l luă pe Rostoff de braț.

— Ești nebun? strigă el așa de tare încât vinele frunții i-se umflară; ești nebun, unde te gândești? Punga e aici, am să jupoi pielea dobitocului ista și să dea de ea.

Poșta Redacției.

Făgăraș. Deodată cu scrisoarea Dv. am primit și numărul. Aveți dreptate. Foia Dv. a învățat să injure. A avut și are dela cine. Se va învedera în curind cine a luptat și luptă cu arma minciunii.

I. T., (M.) «Stupariul» propr. și red. Gheorghe Miloș. Prețul 4 cor. pe an. Red. și Adm. Barra, (p. u. Bálinz) com. Caraș-Severin. Apare odată pe lună.

N. R. (Poiana-Arieș). Adresa cerută e Sibiu, strada Schewis 15.

I. R. V. N'avem nici o legătură cu Recouly, redactor la «Figaro» din Paris. Am reprodus numai învederearea ce-a avut-o cu dl P. P. Carp, ministrul președinte al României, în care se spunea că «Situția Românilor din Ungaria s'a îmbunătățit mult... Și cum presa oficioasă din România a desmințit interviewul, — am ținut să aflăm chiar dela dl Recouly ade-vărul.

Dacă, cum se învederează acum, dl Recouly în trecut a fost dușman al revendicațiilor noastre naționale, — cei cărora le-a cerut interviewuri trebuiau să fie cu îndoită băgare de seamă la declarațiile ce le fac, despre noi, unui dușman al nostru.

Că dl Recouly laudă «Tribuna» nu ne surprinde. Asta o fac toți cei ce citesc «Tribuna», chiar și cei din tabăra dușmanilor noștri personali (și o citesc toți!)

A. A. (Gherla). Vrem să publicăm un tablou al meseriașilor, industriașilor și negustorilor români, arătând publicului românesc că putem să ne acoperim lipsurile zilnice și dela Români.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

„Tribuna“ institut tipografic, Nichin și 1910.

REISZ MIKSA fabrică de MOBILE

în

Oradea-mare-Nagyvárad

Calea Rákoczi-ut No 14.

(Lângă Apolo).

— Știu eu cine a luat-o, strigă Rostoff cu un glas tremurător, îndreptându-se către ușă.

— Și eu te sfătuiesc să rămâi aici! strigă Demisoff, și se repezi la tinăr să-l oprească.

— Înțelegi tu ce-mi ceri? În odaie n'a fost decât el și cu mine, atunci...

El nu putu sfârși și ieși din odaie.

— Dracul să te ia, pe tine și pe toți ceilalți! îi strigă Demisoff.

Rostoff merse direct la Telianin, dar negăsindu-l acasă și aflând că s'a dus la statul major, tinărul puse numai decât șeaua pe cal și plecă să-l caute. Il găsi într'un han, în fața unei mese pe care era o sticlă cu vin și o mâncare cu cârnați.

— Ah! și dta vii pe aici, tinere spuse, el zîmbind.

— Da, rosti Rostoff cu sfortare.

(Va urma).

Negustori, industriași, me-seriași români.

Ziarul nostru a hotărât publicarea unui tablou statistic al tuturor negustorilor, industriașilor și meseriașilor români din Ungaria.

Adresăm deci, tuturor celor interesați rugăminte să ne comunice cât mai în grabă numele firmei, orașul și strada unde se găsește atelierul sau prăvălia lor.

„TRIBUNA“

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA.

1910.		1911.	
12 Iunie		4 Iunie	11 Iunie
ACTIV			
126 221 786	88 911 786 Rezerva metalică aur	123 424 250	174 311 108
	37 310 000 „trate aur	50 843 000	174 267 250
1 875 511	Argint și diverse monete		1 508 420
66 806 871	Portofoliu român și străin		115 876 975
	*) Impr. pe ef. publice	7 851 000	
26 947 491	„in cont curent	13 633 631	21 344 404
11 999 876	Efectele capitalului social		11 999 789
14 798 943	Efectele fondului de rezervă		17 856 442
3 116 121	„amort. imob. și mașin. de imprim.		4 284 121
6 001 378	Imobile		6 023 582
713 307	Mobilier și mașini de imprimerie		737 503
843 055	Cheltueli de administrațiune		887 397
107 087 800	Depozite libere		111 639 060
37 787 649	Conturi de valori		16 875 088
36 210 978	Conturi curente		40 174 484
440 410 766			523 518 373
	PASIV		
12 000 000	Capital		12 000 000
28 352 686	Fond de rezervă		30 359 907
4 180 436	Fondul amort. imobili. mobil. și mașin. imprim.		4 461 614
252 114 610	Bilete de bancă în circulațiune		337 157 570
1 878 929	Dobânzi și beneficii diverse		1 865 281
107 087 800	Depozit de retras		111 639 060
34 796 305	Conturi diverse, sold		26 034 941
440 410 766			523 518 373

Scomptul 5%

*) Dobânda 5 1/2%

GRUBER DEZSŐ

magazin de pălării și articole de modă pentru bărbați.

Cluj-Kolozsvár,
Colțul străzii Wesselényi și Szép,
vis-à-vis cu hotelul »Fészl«

Noutăți în pălării de domni și copii, albituri, cravate și toffelul de articole.

Prețuri solide!

Serviciu conștiințios!

**FABRICA DE BRÂNZĂ
TRANSILVANIA**

CLUJ

PIAȚA SZÉCHENYI, (CASA RÉGENI).

Recomandă fabricatele sale, calitate bună:

Brânză săcuiască 1/10—1/4 kg. în burduf
Brânză săcuiască 1—2 kg. în burduf
Brânză săcuiască 4—10 kg. burd. mare
Brânză săcuiască 5 kg. în lemn
Brânză săcuiască 10—15 kg. în lemn

Caș de Cluj format de țigle, pe lângă prețurile cele mai moderate.
Catalog gratuit.

Căsătorie. Un tinăr comerciant român, în etate de 26 ani, cu un mare magazin de ferărie într'un orașel românesc, care aduce un venit curat de 10—12 mii coroane anual, în lipsă de cunoștințe personale, caută pe astă cale o soție, domnișoară, ori văduvă tinăra, cu zestre de 20—30 mii cor., o sumă care-i lipsește pentru cumpărarea unei a doua prăvălii în aceeași localitate. — Răspunsuri să se trimită la Administrația ziarului »Tribuna«.

ANUNȚ.

La proprietarul Ioan Popescu în Magyarád se află de vânzare în cvant mare și mic:

vin vechiu și nou
de Măderat.

Cancelarie administrativă și birou de informațiuni în Budapesta.

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocusuale, administrative și comerciale, mijlocesc împrumuturi personale, ipotecare și amortizaționale ieftin și în scurt timp; mijlocesc cumpărări, vânzări, exarendări de bunuri, mașini motoare și alte rechetice economice; finanțez parcelări de moșii, experez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școale și pentru cumpărare de izlaze și pășuni; efeptuiesc totfelul de comande comerciale eventual și la bursă prompt, pe lângă taxe moderate și anticipația pentru corespondență.

Dr. Constantin Manea,
advocat diplomat

VIII., Aggteleki-u. 10., I. 7. Telefon 171-27.

KLINGE ANTAL

pictor bisericesc și de icoane sfinte în Nagyvárad, Szent János-u. 11.

Pregătește gratis tot felul de planuri pentru iconostase și plafoane bisericești.

Ține în depozit cruci mari pentru drumuri de țară și duleie.

Agenti comerciali

de ori-ce branșe, cari doresc să desfacă losuri de loterie, permisă de lege, pot ajunge la un venit frumos pe lângă condițiile cele mai favorabile.

»Cassa de bani Braun«
Budapest, V., Béla-utca 3. sz.

Nou! Modern!

S'a deschis

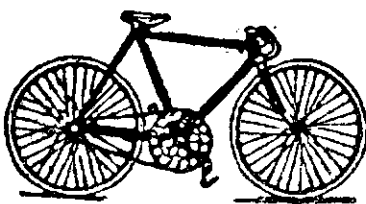
librăria, papităria și magazinul de note muzicale

Geza Décsi

Strada Forray (Palatul Hunyady lângă firma Brunner).

Bicicletele de renume mondial :
THE CHAMPION
și **PREMIER**
cu osie campanilară

roată automată (cu frână liberă) se vând pelângă garanță de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără de nici o ridicare de preț în rate lunare de 12 și 15 cor. precum și

— părți alcătuitoare pentru biciclete —

ca gumă interioară și exterioară prima calitate, sonerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. În urma circulației mari unde în toată Austro-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus — în mare cu preț original de fabrică. —

Láng Jakab și fiul

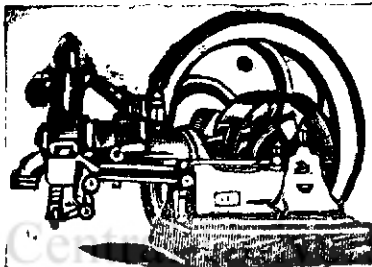
mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare

Budapest, VIII., József-körut 41.

Filiale : Baross-tér 4 și în Buda, II., Margit-körut 6.
Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

Fabrica de motoare A. G. din Drezda.

Cea mai veche și mai mare fabrică de motoare din Germania.

Expedează renumitele motoare și locomobile de benzină, ulei brut, gaz și petrolen precum și motoare absorbitoare de gaze.

Noutăți neîntrecute.

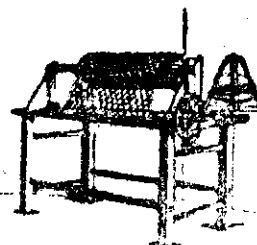
— Generator absorbitor de gaze —
UNIVERSAL.

Spesele de mână și puterea de cai costă numai 1 fl. pe oră.

Reprezentat general:

Ignác Gellért & Comp.

Budapest, Teréz-körut 41. — Telefon 12-91.
Garanță deplină. — Condițiuni favorabile de plată.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de :

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente în

H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca

Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele sale. PRIMLUCRĂTOR MIJLOCEȘTE.

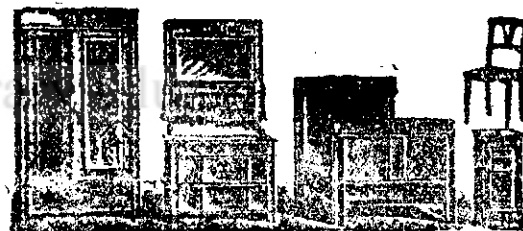
Recomandă și mașini pentru impletitul de sârmă.

Catalog de prețuri gratuit și franco. PREMIAT LA ȘASA EXPOZIȚII.

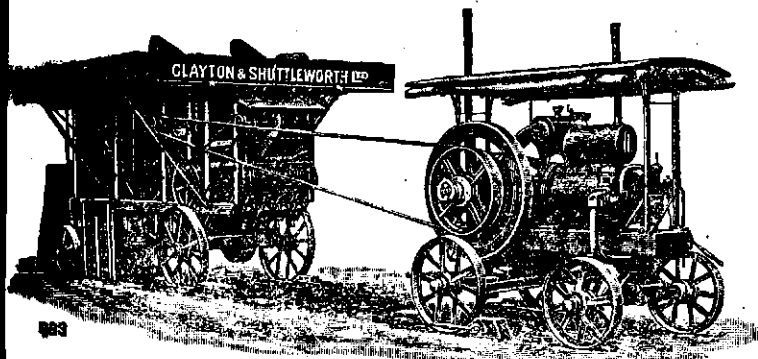
Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL

tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificii. Are în depozit aranjamente complete pentru odăi, lucrate în atelierul propriu în cel mai modern stil, dela cele mai ieftine până la cele mai bune, după planuri proprii sau la comandă. — Pentru lucrările mele primesc garanția cea mai extremă. Mare asortiment de mobile de alamă și fier, deasemenea și fotolii.

Mare depozit în CLUJ.

Inspekția inginerului gratuit.

Agentura fabricii de mașini agricole:

Clayton & Suttleworth Ltd.

Motoare cu olei brut.
Tulumbe cu motor cu gaz.
Motoare cu benzină.
Oleiuri de uns.

Antepresa agricolă comercială ardeleană
Dr. Oliver Oszthian & Comp.
Cluj (Kolozsvár) Ferenc József-ut No 31.
Telegramadr: Coloniale Kolozsvár.

Telefon interurban No. 934

Articole de specialitate.

Cereți prospecturi.

In atenția celor ce zidesc case!

TEODOR CIOBAN
ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARHITECT
ARAD, Deák Ferenc-u. 20/a.

Cu onoare încunoștințez onor. public, că în bransa arhitectonică execut totfelul de întreprinderi de transformări de zidiri vechi, repararea de biserici române și școli, precum și zidirea lor.

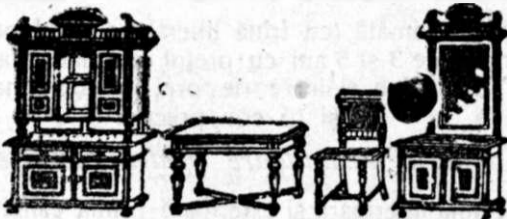
Cu planuri și bugete servesc la cerere. Comande primesc atât din loc cât și din provincie. Prețurile-s foarte moderate.

Cu stimă: *Teodor Cioban.*

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

timplar artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu — N.-szeben, Elisabetg. 20.

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de școale, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

MASINIDE DESNODAT TRIFOI
CUMECANISM, DE CURĂȚIT SIMPLU ȘI DUPLU
LĂRGIMEA TOBEI PÂNĂ LA 650^{mm} 1250^{mm}
MĂNABIL CUMASINĂ DE VAPORI, MOTOR ȘI VARTEJ

MASINA BREVETATA UNITATE UMBLATIT, DESNODAT SI CURATIT TRIFOI

PREȚURI EFTINE CONȚIUNI DE PLATA DVANTAGIOASE CATALOG TRIMETE LA DORINȚĂ GRATIS

FIRMA Szűcs ÖDÖN BUDAPEST — VI, NAGYMEZŐ-UTCA 66.

M. Schromm
mehanic

Brașov — Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public din loc și jur

marele său atelier mehanic

a anjat în Brașov, Hósszú utca 27, unde se efectuează tot-felul de lucrări atingătoare în aceasta bransă, precum:

mașini de cusut, biciclete, gramofone și apaducte,

pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală.

Ce faceți băieți? — Tata ne-a dat voie! Căci fumăm doar tuburi veritabile Antinicotin firma „JACOBI“ din cutii de lemn

Păziți! Sunt veritabile numai cu inscripțiunea »JACOBI«.

Birou de informații

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2—3 zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac totfelul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapest, Lajos-u. 141. III/19.

Iosif Haas

zugrav de biserici în

Nagyszeben — Sibiu — Saggasse No 13.

PRIMEȘTE:

și ia în întreprindere zugrăvirea de biserici, în tot stilul, împodobirea lor, pictarea altarelor și icoanelor sfinte precum și lucrări de aurărie.

Execuție splendidă.

Inst. de zugrăvire artistică. Comandele se execută cu cea mai mare specialitate. La cerere face schițele necesare, iar la angajament merge în persoană.

Prețuri moderate.

Th. Schmidt

fabrică de ploiere

Sibiu — Hermannstadt, Reisporgasse No 7.

Recomandă magazinul său bogat asortat cu cele mai nouă și mai moderne

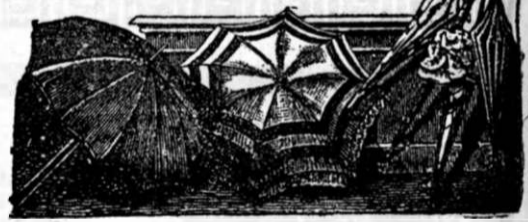
ploiere-entoutcas

(pt. soare și ploale) precum și

ploiere

de calitate excelentă pentru domni și dame.

Comandele se execută prompt și cu punctualitate

Adolf Hemper

Sibiu — Nagyszeben
Heltauergasse Nr. 2.

Recomandă on. public magazinul său bogat asortat cu fabricate excelente de oroloage precise de aur și argint pentru domni și dame precum și bijuterii și obiecte de aur și argint executate modern.

Schimbă și cumpără bijuterii vechi obiecte de aur, argint și nestemate.

Atelier propriu: pentru lucrări de aurar și reparații de oroloage etc. etc.

Comandele se execută prompt și cu cea mai mare punctualitate.

EDUARD LEXEN

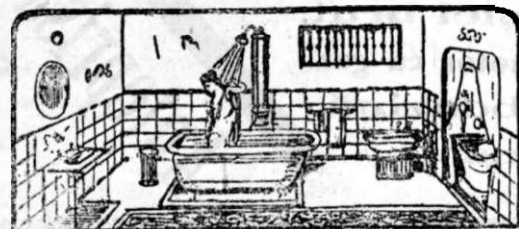
tinichigiu și antepriază de instalațiuni

BRAȘOV, Strada Lungă No 29.

TELEFON No 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la edificii, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru gheață, vase pentru spălat și altele.

Specialist în apaducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie.

Lampe de carbid de totfelul dela 3 coroane în sus. — — Engrosiștilor li-se dau rabat. Depozit bogat în vâni de scaldat, cămine, closete etc. Serviciu conștiințios. Prețuri moderate. Reparație promptă.

Cumpăr

în orice cantitate flori de romonițe (mușetel) flori de tei, flori de friguri, flori de soc, flori de bujor, flori de grâu, mama de secari, frunze de mătrăgună, frunze de măsălarăniță, bolondaică, ciu-nafaie și rădăcini de mătrăgună fie verzi ori uscate, precum și vespi de — frapten (gândaci de maiu). —

Farmacia

Alexandru Szokoly, Arad
— (vis-à-vis de biserica sârbească). —

Cei-ce sufer de vătămătură

să se adreseze, fie și în scrisoare la

Hercz Sándor, Szatmár, Deák-tér 2. sz.

specialist în bandaje, care trimite și în cazurile cele mai neglijate bandajul recerut.

Comandele prin scrisori se fac pe lângă cea mai mare discrețiune, și se trimit conform usului de expediție.

Specialități de gumă duzina 2—4—6 cor. cu portul poștal.

Cuiva cuvinte asupra boalelor secrete!

Erta, — dar în realitate adevărat că în vremea războiului și bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a sînger și sucuri trupesti sunt atrofiate și cari în urma ușurîței din tinerețe și prin deprinderi rele sau sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimii delușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva căruia oamenii să'i încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere măsururile lor secrete. Dar nu e în deajuns să adestinăm aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințos, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și să ajute și morburilor ce deja eventual există, atunci cînd va înceta existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop institutul renumit în toată țara al **Dr.-ului PALOCZ**, medic de spital, specialist (Budapesta IV. Muzeum Kör-ului unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește și cine (atât bărbații cât și femeile) delușiri asupra boalelor sexuale, unde sângele și sucurile trupesti ale sînzului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ începe deja de ani de zile repede și radical cu metoda lui propriu de vindecare, chiar și cazurile cele mai reziste, ranele sifilice boalele de țeve, bășică, nervii și spinării, începuturile de confuzie a minții, ur-urile omaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, scăderea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, vătămurile de sânge, de piele și toate boalele organelor trupesti femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și egre separată. În ceace privește cura, de-crierea nu este medică, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în pistolă e de ajuns a se înlătura numai marea de ră-s-puns). Limba română se vorbește perfect. După înche-ierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite scrisorile. Institutul se îngrijește și de medicamente spe-ciale. Vizitele se primesc începînd dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminea până la 12 ore a. m.)

Tratament și cu Salvatorul Ehrlich 606.

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist în Budapesta, dela 1 Noemvrie IV., Muzeum-körut 13.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpest în 1896.

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fer pentru clopote, a lui

ANTONIU NOVOTNY TIMIȘOARA - FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armo-nioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lătura fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomanda-te cu deosebire **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul în-te cu deosebire ventate și pre-niate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Prețuri-courante ilustrate gratis.

Dipl. de onoare Lovrin 1902.

Medalia de aur Timișoara 1891.

SZUBOTHA SANDOR

pregătitor de odăjdii și ajutori bisericesti.

Intemeiat la 1888

Telefon pentru comit. și oraș 498.

Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

în colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg, vis-à-vis de hotelul «Hungaria»

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a pro-fetmei cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru biserică capele, sau societăți de înmormântare

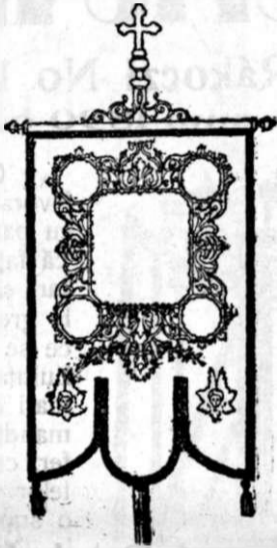
odăjdii, steaguri, cruci, statue

- sau altfel de ajusturi bisericesti -

tot astfel marele său asortiment pentru materiale — necesare la formarea ajustărilor bisericesti. —

Pentru liferările mele lau răspunderea.

— Servesc bucuros cu catalog ilustrat. —

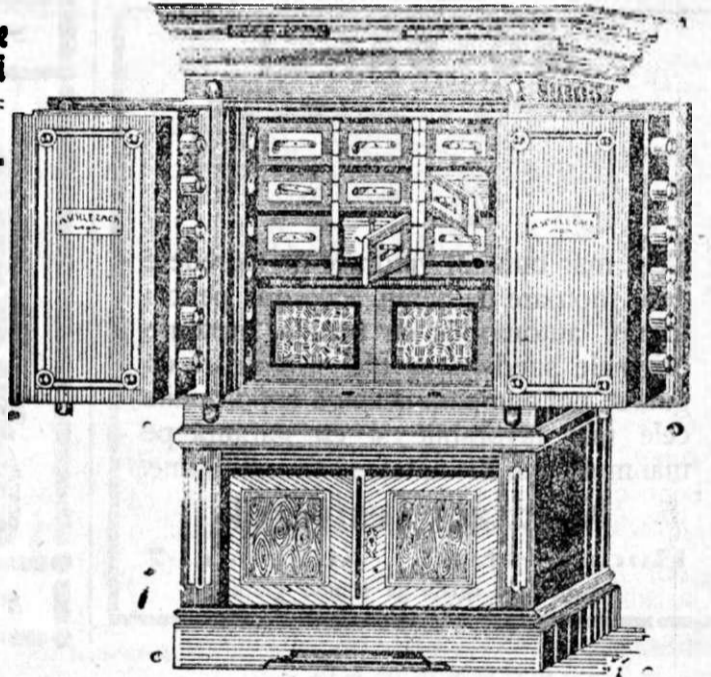
A. SCHLEZACK fabrică de casse pentru bani și tresoare în

Sibiū-Nagyszeben, Lederer-g. 2.

Fabrică casse cu sertare din scy-lolith și asbest incombustibile, recu-noscute de cele mai bune. Scutare și casse panțerate sigur din antogen și thermit, camere panțerate, casse pentru acte, case, prese pentru copiat, lacăte de siguranță, etc.

Referindu-vă la zia-rul nostru vi-se tri-mit prețuri curente gratuit și porto fr. Fabricare din ma-terialul cel mai bun.

UZINĂ ASORTATĂ CU

INSTALAȚII ELECTRICE COMPLETE

Pentru mori, fabrici, ferme, etc.

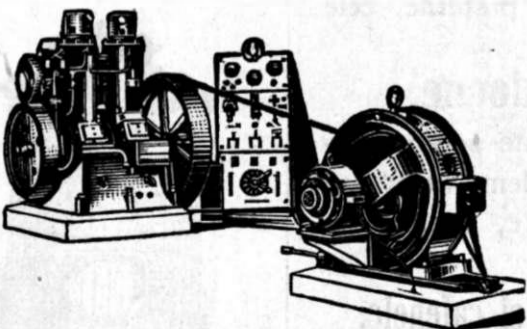
Motoare de olei brut **SWIDERSKI**

Motoare de München ptru benzină, gaz și gaz condensat.

Mașini electrice M. S. W.

Pompe centrifugale și turbine.

Auspiciile inginerilor și preliminarele de spese le pune bucuros la dispoziție.

„ELEKTRA“

soc. pe acții pentru edificarea uzinelor electrice Budapest, VI., Gyár-u. 11/L. Telefon 84—64.

„IANER“ cremă neunsuroasă.

Cel mai nou product higienic pentru curățirea și infumusețarea feței: — înlătură petele galbene, bucele pricnuite de infierbânteli, sgrăbunțe și alte necurățenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes. 1 teglă 1 coroană.

„Ianer“ pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la baluri, saloane și de zilnic folos, care acopere încreșturile și e cu totul nestricăcioasă. In culorile: roză, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Ianer“ săpun 1 bucată 60 fileri.

„Ianer“ pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„Ianer“ apă pentru gură Bună pentru dinții scorburoși și gingiilor burețoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1-60; jumătate sticlă, 80 fileri.

„Ianer“ esență pentru păr Excelentă pentru înlăturarea mătreței și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri.

„Ianer“ pomadă pentru creșterea părului. 1 teglă 2 coroane.

„Ianer“ vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet ori în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e exchisă. La comanda să se noteze că părul încărunțit în ce culoare să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane

„I a n e r“ apă care face părul blond

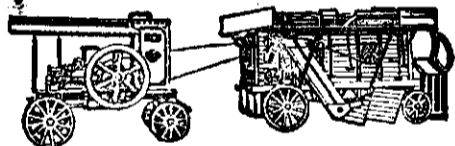
Pentru a vâpsi în timp scurt, în băl, auriu, părul blond, roșu, chlar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacilor numai „Preparatele lui Rudolf Ianer“ leșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare“ alui Rudolf Ianer, Temesvár, Gyárváros Fő-ut 70.

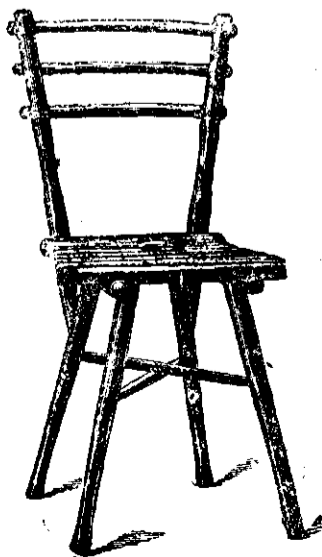
MOTOARE!

Cele mai bune și vrednice de încredere dere motoare de benin, accesorii pentru trierat, automobus cu benzin, motoare originale suedeze cu olei și motoare cu gaz, se pot cumpăra pelângă condițiunile cele mai favorabile și cu garanță pe mai mulți ani. Eftinătate și promptitudine.

Karczag Testvérek

Budapesta, V., Aulich-u. 7
Prospecte și cataloage trimite gratuit.

Beitz János

strungar, pregătitor de dacuri și bile pentru biliard
Budapest, VII., Akácza-u. 55.

Recomandă pelângă prețurile cele mai convenabile

bilarde moderne,

pulturi pentru vin, aparate pentru sondat berea, scaune de lemn încovoiate, casse Wertheimlene, mobile de nuiele, etc. precum și

mobiliu p. hoteluri și cafenele.

Cataloage se trimit gratuit și franco.

Institut de pictură bisericească în Sighetul-Maramureșului.
(Templomfestészeti Műintézet, Máramarosszigeten).
Cancelaria: Piața Erzsébet-főter No. 11, ușa 18.

Ne angajăm pentru pictarea în stil modern și foarte artistic a internelor bisericilor, icoane pe cerime, fresco, icoane pe altar, altare construite de iconostas, auritură, pictarea icoanelor de iconostas, crucifixe, icoane la încrucișarea drumurilor, pictarea icoanelor sfinte și a ori-ce soiuri de icoane bisericești.

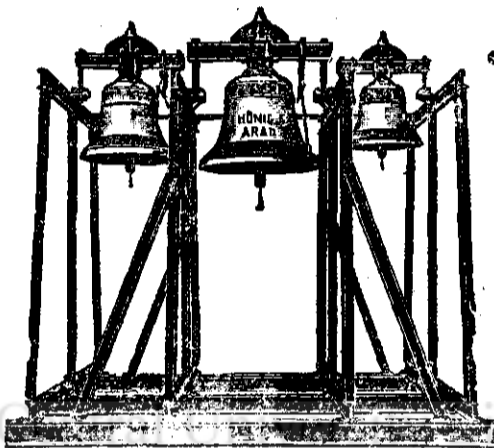
Renovăm foarte frumos iconostas și altare vechi, iar pictarea, abducerea cu marmoră și auritura lor o executăm cu cea mai mare artă și cu prețuri convenabile, — parohiilor mai sărace eventual și pe lângă plățirea în rate.

Examinarea bisericilor, măsurarea, înțelegerea mai amănunțită — la fața locului o facem gratis, cu planuri și prospecte servim cu plăcere.

Frideric Hönig

Arad, Strada Rákoczi No 11—28. — Fondat în anul 1840.

Premiat în anul 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor.

Cu garanție de mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plățire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față de orice alte clopote la turnarea unui și aceluiaș țare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror învârtire, clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote noi pe lângă o suprasolvire neînsemnată. Clopote mici avem totdeauna la dispoziție. Liste de prețuri și cu ilustrațiunile la dorință se trimit gratuit și porto franco.

SCULPTOR

și PIETRAR.

SZATMÁRI KŐIPARGYÁR

— HARKANYI EDE —
sculptor și pietrar în
— SZATMÁR-NÉMETH. —

Lucrări: Sculptură și monumente, altare amvoane, grilaje, bazine, statuete, rugi, cruci, pietre pentru mormint, etc. etc.

Clasa arhitectonică: Canouri, mauzolee, poduri, — scări balustrade, pavagii ș. a. —

Clasa de morărit. Pietre de moară franceze, rijnii — pentru sămânță și sare, tocile etc. —

Numai lucrări de gust și execuție specială, pe lângă — prețurile cele mai convenabile. —

Se fac gratuit desenuri, rezervându-se dreptul de proprietate. — Vă rog să fiți atenți la firmă. —

STILLER JOZSEF

fabrică de dulapuri ghiață de brevetate.
Fabrica și biroul: Budapesta, VII., Nagydófa-u. 22 (colțul Weselényi).
Telefon 12-83. Telefon 12-83.

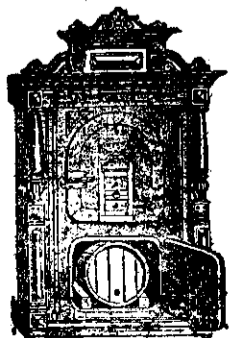
Recomandă dulapuri de ghiață scutite prin lege, cea mai bună construcție pentru răcirea berei, apei, untului, cărnii pentru trebuințe gospodărești, mașini și rezervoare de înghețată, instalații pentru bolte cele mai noi condatoare. CATALOG ilustrat despre articolele anunțate mai sus și despre răcitoarele pentru carne și bucate, recitoare cu aer condensat pentru bere, la cerere se trimite gratuit și porto franco.

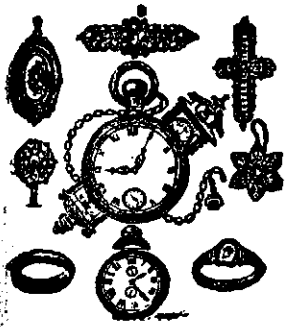
Unicul proprietar:

STILLER JÓZSEF,

Budapesta, VII, Nagydófa-utca 22 și 25.
Dela 1 August începând în Kazinczi-utca 6B.

Pentru a preveni eventuale greșeli, atrage atenția on. clienți, că fabrica mea de dulapuri de ghiață, există de 36 de ani și să nu fie confundată cu alte fabrici de aceasta branșă, dar de cea mai nouă. Cu stimă: Stiller József.

Carol G. Sadler

ciasornicar
giuva ergin
și optic tu

Bestercze, Str. Spitalului 23.
(lângă „Hotelul Sahling“).

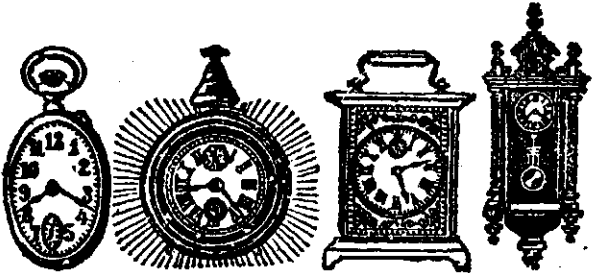
Mare magazin de:

ciasornice de buzunar
din aur argint și din nickel.

Oroloage de părete, deșteptătoare și cu pendul.

Artici de aur și argint.
Articli optiei și
chelarți de
— Batenow. —

Reparările a tot felul
de articli în bransa
agasta se efeptuesc
cu constiintiozitate și
cu prețuri moderate.

Cel mai mare depozit de cuptoare de olane

MICHAIL WAGNER

fabricant de cuptoare și olar,
Besztercze, Ungargasse 12.

Recomandă cuptoare de olane, căminuri,
cuptoare pentru bucătării; fabricație proprie,
pelângă prețuri moderate, modele simple până
la cele mai complicate în culori variate și mo-
derne.

Toffelul de reparaturi și prefaceri se efeptu-
esc cu prețuri convenabile.

Comande pentru băi de vană și căptușirea
păreților se fac deasemenea din asortimentul
depozitului.

P. T.

Prin aceasta Vă încunoștiințez, că eu am abzis
de a mai fi membru în Societatea primă a fabricii
de pălării.

Deci îmi recomand atelierul meu bogat
asortat cu toffelul de pălării pe care îl
conduc sub firma proprie.

Principiul meu este: bun, solid și cu prețuri
remunerate.

Fabricațiune proprie în pălării țărănești.

Cu deosebită stimă:

Carol Tartler,
pălărier.

Atelierul și locul de vânzare: Strada Pungari-
lor No 11.

Garanție
deplină.

Serviciu
prompt.

Carol Tartler, măestru pălărier

Bistrița, Strada Pungarilor No 11.

Pentru pălăriile cari sunt provăzute cu chipul: Marca de
scutire, garantez!

RELITSCH JÁNOS,

atelier de intrecina te
muzicale în

Versecz

Franz Josef platz 6

Recomandă în atenția
onoratului public din
loc și jur, magazinul
său de instrumente
muzicale provăzut cu
puteri de prima forță
unde se află, violi, tam-
burine, armonice, gra-
mofoane, tobe, ciuele,
triugule, oboe, flaute,
clarinefe, goanre, etc.
cari toate se pregătesc
și se repară pe lângă
prețuri moderate.

Instrumente vechi se
primesc pelângă pre-
țurile cele mai mari
posibile. Comandele
se efeptuesc prompt.

Nu mai e lipsă

ca să tunzi părul ciasuri întregi cu ajutorul foarfecilor și al
piaptănelui. Fiecare econom poate comanda pe o carte postală
pe seama familiei.

Mașina de tăiat părul Solingen

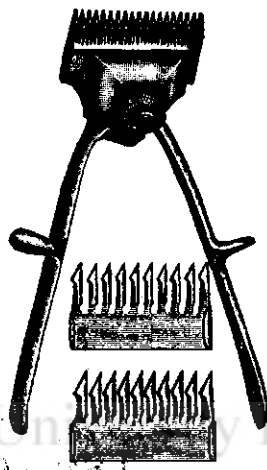
pregătită din cel mai bun oțel.

Foarfecile mașinilor noastre nichelate
sunt ascuțite și ciselate cu mare îngrijire și
astfel să și expediază, alăturându-se la o
mașină și un piaptăn de tăiat de 5 și 10^m.
un feder în rezervă, și olei de uns.

Expedierea se face și cu ramburs, ori trimițân-
du-se banii înainte.

Prețul unei bucăți 6 cor., două bucăți
se trimite franco (poșta plătită).

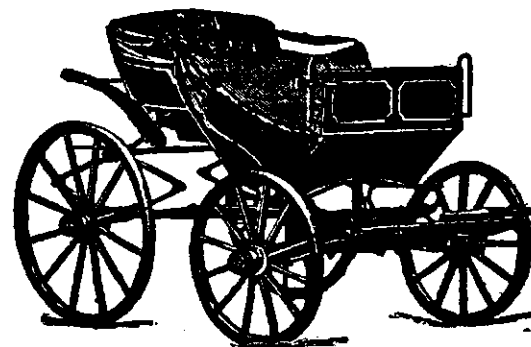
Frații LENGYEL Testvérek
magazin de expediție
KAPOSVÁR. (Somogy m).

MAJOROS JÓZSEF

fabricant de trăsuri

Lugoș, Str. Andrei Nr. 5.

Magazin permanent
de trăsuri noi și
— prefăcute. —

Reparaturi și ori-ce
lucrări din ramul
acesta se efeptuesc
repede și prompt.

Lucru bun, serviciu
solid și constiințios

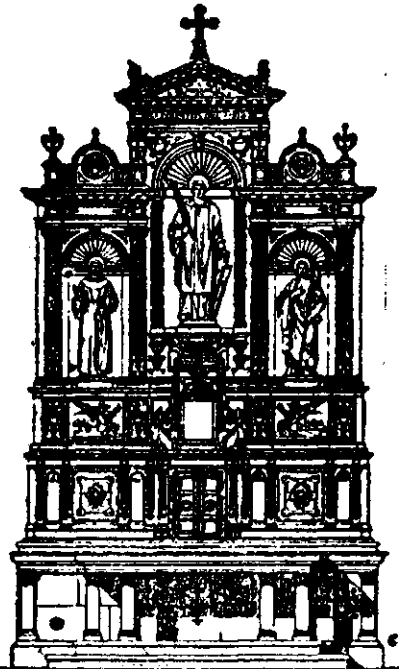
Szeifert János

sculptor,

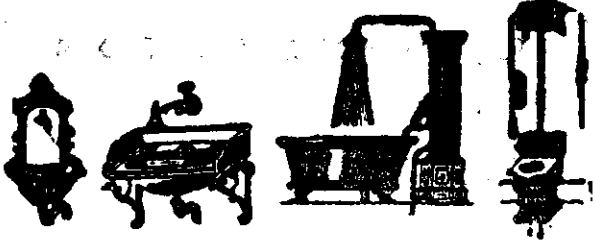
Arad, Magyar-utca 29.

Pregătește toffelul de lucrări
din acest ram, ca iconostase,
amvoane, aranjamente pentru
biserici și salon, toffelul de
sculpturi pentru tâmplari. Re-
paraturi se efeptuesc prompt;
comandele din provincie se e-
xecută grabnic. — Pentru a-
casta solicit binevoitorul spri-
jin al publicului

Cu stimă: Szeifert János.

Apaducte.

Ceice doresc apaducte ieftine să se adreseze la antepriza lui **Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. I.** cunoscut atât în Budapesta cum și întreagă țara. Telefon Nr. 779.

— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de apaducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casării și școli. — Specialist în sondej. — Primește pe lângă condiții avantajoase ținerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospece gratuit.

Se angajează pe anul întreg pentru ținerea în bună rânduială a caselor și pentru repararea bazinului closetului. Oferă aparatul pentru clătirea closetelor — noul care nu reclamă spese și de fiecare bucată dă garanția de 3 ani. —

Eugen Lieblich

fotograf
Sibiu — Nagyszeben — Hermanstadt
Erzsébet-u. No 56 (casa proprie).

— Execută toffelul de icoane artistice. —
Platinatipie, icoane simple, mici și până la mărime naturală. **Picturi renumite în oleu** în toată mărimea, după orice fotografie mică. **Fotografierea copiilor** executată modern, fotografiere în grup și familie, se știe, că atelierul acesta în privința mărimii este primul. —
Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate fotografia chiar și pe timp ploios.

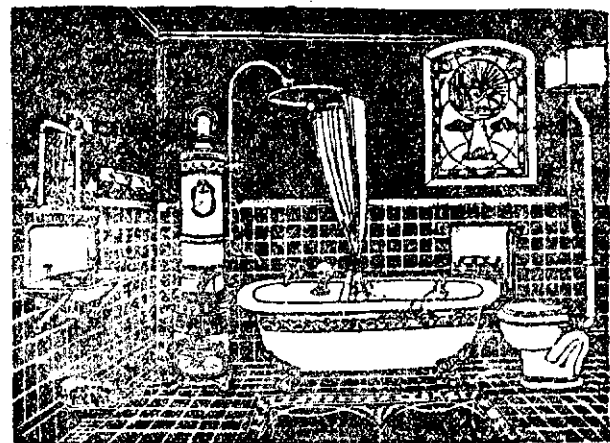
Prețuri moderate.

Cu deslușiri servesc.

Frații Weber

lăcătuși pentru edificiile și constructori de apaducte
Timișoara-Fabric, Str. Tâvirda 26.

Primim orice lucru, ce ține de branșa aceasta precum și reparaturi anumite: stringerea în fer a zidurilor, porți de fer, îngrădituri de morminte, cămine perpetue, vetre de fierț (spaherturi) etc. — Luăm spre lucrare construirea de apaducte precum și, telefoane de casă și ridicarea parafulgerelor, pe lângă un preț moderat și garanție atât în loc cât și în provincii.

Gramofoane și plăci, Aprinzători original „Imperator”, lampioane de buzunar

se găsesc mai ieftin în marele magazin de fabrică a lui

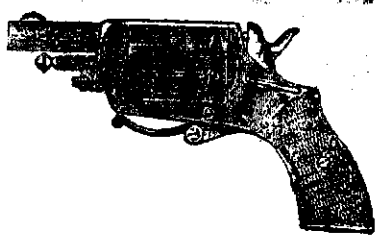
Tóth József, Szeged, Könyök-u 3.

Vânzare și pe rate.

Cereți gratuit prospectul de prețuri. Se caută revânzători.

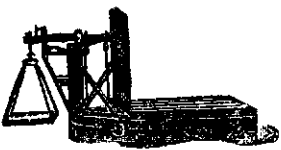
A. SZÁNTÓ

armurar, optician și fabricant de cumpene
Besztercze, Strada Spitalului

Pregătește toffelul de arme, pistoale, revolvere, apoi cumpene deci și centimale după ultimul sistem de legalizare pelângă prețuri ieftine și execuție plăcută.

Primește deasemenea repararea, pre lângă garanție și prețuri ieftine, a mașinelor de cusut și de scris, a bicicletelor și cumpenelor.

Țin în depozit toffelul de arme, revolvere, cumpene, greutăți ș. a. de permanență.

În atenția cumpărătorilor de mobile

le recomand magazinul meu din Arad, strada Fejsze No 6 unde țin în depozit: **aranjamentele cele mai moderne**, pentru dormitoare, sufragerii și saloane cu prețuri moderate. Primesc comande în atelier conform cerințelor preliminare și mustrelor ce le servesc publicului. — Condițiile cele mai favorabile.

Cu stimă:

Csatlós András,
măsar și dulgher.

Cele mai frumoase

ILUSTRATE

ca portul național, țărani, ciobani și țărance din Ardeal și România; apoi peisaguri, pasteluri, nuduri, portrete ș. a se pot căpăta la:

Librăria Tribunei
— din Arad. —

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANGOVICI

ARAD,
Forray-utca Nrul 2.

Aduc la cunoștința onoratului public că au sosit

noutățile de primăvară

Postavuri de reverenzi, brîuri preoțești, roșii, vânațe și :: negre. ::

în stofe, mătăsuri, delainuri, zetyruri, cretoane, batisturi și multe alte articole cari nu se pot toate înșira.

Cea mai bogată magazie în articlii pentru sfințele biserici și preoți

Ciorapi împlețiți în tennișă.